

Satyra contra impudens Iacobi Andreae Schmidlini, de Lutheranorum concordia mendacium.

<https://hdl.handle.net/1874/432360>

6.

SATYRA
CONTRA
IMPVDENSIACO-
BI ANDREAE SCHMIDLI-
ni, de Lutheranorum concor-
dia mendacium.

ITEM,
SPONGIA ADVERSVS
FALLACES VVOLFGANGI
Martij priuati Augustæ Ludimagistri ineptias,
& contra Iacobi Andreae Schmidlinica-
lumnias siue aspergines.

AVCTORE
HANNARDO GAMERIO
POETA LAVREATO ET CO-
mite Palatino Cæsareo, Catholicorum
Principum, Philippi Hispaniarum Re-
gis in Hollandia Vasallo, & D. Alberti
vtriusq; Bauariæ ducis per
Belgium ministro.

COLONIAE,
Excudebat Nicolaus Graphæus.
M. D. LXIX.

Dignam iudico hanc satyr
ram quæ typis comittatur.
Augustinus Hunæus Res
gius Louani professor, XVII.
Martij, M. D. LXIX.

Epistola dedicatoria.

AD REVE-
RENDVM, NOBILEM ET
CLARISSIMVM VIRVM AC DO-
minum, D. Ioannem Eglophum à Knöringen, Ca-
thedralium Ecclesiarum, Vurceburgensis Schola-
sticum, & Augustanae Custodem, ut uigilantissi-
mum, ita longè omnium dignissimum, &c.

Dominum gratiosum, & Patro-
num colèdissimum,

&c.

POëtæ plariq; omnes, qui no-
stris extiterunt temporibus,
aut nimis curiosè Ethnicos
illos imitati sunt, nulla Chri-
stiani nominis ratione habita: aut si-
bi persuadentes ^{κέρως ἀρχύων ἀμενοπ}
^{εἶναι}, Musis & Poësi valedixerunt, se-
que vel ad Iuris prudentiam, vel for-
didam medicinæ Praxin contulerūt,
qui alioqui sacris tractandis idonei
multum potuissent Catholicæ con-
tra hæreticos auxiliari Ecclesiæ.

A 2

Ego

Epistola

Ego verò ijs exceptis, quæ puer lu-
si pueriliter, sacras semper & religio-
sas mihi delegi materias, è quibus
Christianus lector dolos & fraudes
hereticorum tâquàm in speculo po-
sitas conspicerè, conspectas notare,
notatas execrari possit.

Semper autè putavi, & adhuc ali-
ter mihi persuadere prorsus nequeo,
quàm quòd Christianis non tam
in hoc præsentì, quàm in futuro secu-
lo laborum merces & meritorum
præmium expetendum sit. Quapro-
pter in veteri persistens sententia, &
fama fami proxima delectatus mo-
rem non muto meum, sed antiquum
obtinens à sancto Poëseos studio me
abduci, aut etiam abstrahi minimè
patior, verùm indies magis magisq;
confirmatus, omisso leuiori scriben-
di genere, ad Satyras vsq; ad extremã
vitæ meæ senectutis metam dictan-
das me confero, idèò, quòd hoc scri-
pti

Dedicatoria.

pti genus moribus carpendis & corrigendis sit aptissimum.

Ego enim, vti Horatius, Persius & Iuuenalis in suis faciunt sermonibus vel Satyris, non leuia vel communia taxo simpliciter hominum vitia vel mores: sed cum Propheta Dei voce admonitus aut potius instigatus clamor & non cesso: quasi tuba attollens vocem meam annuncio populo scelera sua. Non quod tantum sua exprobrem scelera peccantibus, sed quod peccatorum vitia iustis monstrum & ostendam innocentibus, vti sic à malis & vitiosis simpliciores & boni minus falli, decipi, intercipi, aut circumueniri queant. Qui verò peccatores isti sint, quæris? hæretici. Qui deceptores isti sint, rogas? hæretici. Hæretici sunt, quorum nomina traduco. Hæretici sunt, quos carpo. Hæretici sunt, quos taxo, quos odi, quos persequor. Contra hos potissimum

Epistola

mū mea scripsi Bucolica, contra hos
Satyram de reliquijs sanctorum, de
Merito Christi, libros quatuor tuo
nomini inscriptos, de sacra Turre Re
uerendis. atq; Amplissimi Cardina
lis Augustani Domini & Principis
pijsimi in lucem emisi. Contra hos,
vt breuiter dicam omnia, scripsi & fe
ci, scribam & faciam, facta & facien
da omnia. Non me terrent persecu
tiones, non similtates, non odia, nō
iræ, non minæ, non insidiæ, non cru
ces, non patibula à quibusdam pro
missa, non deniq; mille mortes.

Nam tum primū contra secta
rios animatus sum, cū persecutio
nem pati inciperem: tum demū me
armaui, cū tam multos propter no
mē Domini in me vnum, eumq; Poē
tam inermē, viderē armatos insurge
re, cū illos contra me viderē arma pa
rare & capere. Sciant tamen mei ad
uersarij, quicunq; illi tandem sunt,
paucis

Dedicatoria.

paucis contra Poëtas pugnantibus partam esse hætenus victoriam. At verò quasi tantæ laudis sit, Poëtam gladio & armis persequi, aut huc aut illuc proficisci volëtem intercipere, interceptum ignominia afficere, aut captum omninò tollere: Faciant autem quicquid velint, persequantur quantum possunt. Nam scio ego & confido me à Deo optimo Max. pro Ecclesia contra Lupū catholici gregis hostem seruatū iri, scio me meaq; Deo Christo Seruatori meo omnia esse curæ studia, qui in infinitum numerū factas auget Lutheranorū Satyras. Lutheranorū dico: nouū enim & hætenus non vsitatum in Satyris seruo modum. Primò videlicet ipsorum hæreticorum verba ante exordiū Satyrę ponendo, postea ex libris Symistarū ab ipsis scripta falsa esse demonstrando, sic vt nõ tam ego cõtra illos, quàm ipsi contra se faciant,

Epistola

dicant & scribant Satyras.

In hac enim, quam tuo nomini sa-
cratam offero, primo loco Schmid-
lini verba ponuntur, quibus ille sim-
plicioribus persuadere conatur ho-
minibus, quòd Lutherani nullam de-
fidei, vel Augustanæ Confessionis
articulis litem habeant. His Schmid-
lini verbis præmissis, in carmine de-
monstro, quantum à veritatis scopo
aberrarit, & quàm impudèter men-
titus fuerit, dum ipsius Lutheri à se-
dissidentis in mediũ profero, Dum
Nicolai Galli, Nicolai Amsdorffij,
Principum Saxoniz, Comitũ Mans-
feldensium, & aliorum Lutherano-
rum Confessionem Augustanã pro-
fidentiũ verba cito, qui omnes & plu-
res dictis (vti in carmine videbitur)
fatentur schisma & dissensionem, a-
deò vt illorum verbis citatis ad schis-
ma fatendum cogendus sit.

In altera Satyra priori adnexa, op-
timo

Dedicatoria.

timo autem & doctissimo Abbati in
Vveichenstehendedicata, approbo
Lutheri sententiã, dum in libro Syn
grammatum dicit: Mundum velle et
debere falli. Nisi enim mundus de
buisset & falli voluisset, nunquam
Lutheri hæresin religioni prætulisset
Catholicæ: Lutheri enim secta nihil
aliud est aut esse potest, quàm Cacho
lica. i. tota mala, quippe quæ à Dia
bolo nata & orta sit. Ex malo enim
nihil aliud quàm malum provenire
potest, iuxta tritum & vulgare pro
verbium: κακὸν κόσμος κακῶν ὡν, vt &
in libri primi Regum, capite 24. legi
tur: Ab impijs egressa est iniquitas.

Habes itaq; Vir Clarissime, vtri
usq; argumentũ Satyræ non de mea,
sed aduersariorum depromptũ pha
retra. Habes itidem, mi Patrone, & ut uerius lo
quar, Pater, breuẽ & succinctam, planam tamẽ
& apertam rationem, cur in titulo Lutheranos
appellarim CACHOLICOS: nam non nisi à malo
malis potuit fieri denominatio. A 5 Quam

Epistola

Quam verò cernis in calce libri,
 tuæ, De eo, quod mundus vult & de-
 bet falli, adnexam Satyrâ, Reueren-
 do Abbati in Vveichenstephen dedi-
 catâ, ideò addidi, quòd te omnibus
 religiosis maximè pijs & doctis gau-
 dere recognoscerem, quodq; te om-
 nium bonorum consuetudine valdè
 delectari exploratum haberè. Nam
 cùm nuper coràm, &, quod dicunt,
 ore ad os multa de fictis pictisq; &
 contrà de veris & viuis Abbatibus
 contulifsemus, atq; inter ceteros mu-
 tuis laudibus vtriusq; nostrum, ne-
 scio fratrem vel patrem debeam dice-
 re, Georgium Neupeck, Monasterij
 Schyrensis Abbatem ad cælum vsq;
 extulifsemus, in mentem mihi venit,
 hunc quoq; Gasparum, verè Phrasi-
 um, ad primos Doctorù & piorum
 Abbatum ordines collocandum ef-
 se: atq; ideo tibi neq; ingratum, neq;
 tua consuetudine indignum putavi,

Dedicatoria.

quare etiam, vt vtriq; ansam aut occasionem contrahendæ amicitiaë obtruderé, volui in meo libro primùm conuenire non dissoluendæ necessitudinis facturos initium.

Superest nunc, vt Reuerendam tuã paternitatem & magnificentiam ea qua debeo & possum humilitate obnixè supplex factus rogem, si hanc meam Satyram tuo nomini consecratam non auersetur, sed placido vultu & animo, sicuti solet omnia, excipiat. Nullam enim aliam ob causam, istam tibi Satyram dedicatam volui, quàm quòd optimè erga Catholicã religionē affectã ab aduersarijs odio haberi sciré, quodq; mihi certò cõstaret maius aduersariorum aduersus te, ex hoc patrociniò non futurũ odiũ, cùm te sicut & me in supremo gradu oderint. Qua ppter etiã indies magis magisq; ijs gratificari non desino. Carmẽ igitur hoc, qualecunq;
tandem

Epistola

tandem ipsum sit, hospitio excipere
nō dedignaberis, quod si à te doctis-
que & pijs probari intellexero, reli-
quas infrà duorum mensium spaciū
fatis iustum volumen constituturas,
inuitis hæreticis, inuito etiam Dia-
bolo & Lupo illo, quem probè no-
ui, in publicum prodire curabimus.
Vale ex Ingolstadio, 19. Octobris
die, Anno 1567.

Tuæ Reuerendæ Paternitati et
magnificentiæ deditissi-
mus Cliens.

Hannardus Gamcria-
us Mosæus.

AUTHOR

Author ad Lectorem.

Vana Poëtarum ueterum narratio cesset,
Et ualeat quisquis mendacem dicere
Cretam,

Quisquis Græcorū nugæ mirarier ausit:
Cedit enim uatum narratio ficta Luthero,
Cumq; suis deuicta iacet modò Græcia nugis,
Et mentita diu se dicit Creta minorem.
Namq; Lutherane sectatus crimina uitæ
Exuperat cunctos qui nunc sunt quiq; fuerunt,
Et qui mendaces alijs nascuntur in annis.

Tu uerò quicumq; uoles studuisse saluti,
Deprænsos uitato dolos fraudesq; malignas,
Et claram tenebris pulsas accedito lucem,
Quam Deus & uerus ueri certissimus autor
Christus communes hominum seruauit in usus,
Quam per Apostolicos nos tradidit ipse libellos,
Quam per scripta patrum tradi curauit habendam.

At alijs, quibus est sectarum nomen honori,
Diuerso studio semper diuersa sequuntur,
Et crimen magnis scelerum conatibus augent:
Quippe (quod agnoscens schola Vuittembergica dicit)

Matthias equitat malè olentem Flaccius hircum,
Iude suo Gallus rostro data stercorea uertit,

Infestat

Infestat uarias turbis Heshusius urbes,
Et Cœlestinus miseros turbare colonos
Periurusq; meo celebratus carmine Roraff
Assidui studio nunquam cessante laborant.
Sis igitur cautus, ne te gens impia fallat,
Sed uia te Domini semper delectet euntem.

IACO

IACOBVS
ANDREAE SCHMID
LINVS IN LIBRO CONTRA

Tabulam, uel longum Catalogum

edito, sic ait:

Lutherani in suę doctrinę fun-
damēto ne in minimo quidem
dissentiunt, sed, si qua uspiam
sit controuersia, ea prorsus non est
de illo uel fidei, uel Augustanę illo-
rum Confessionis articulo.

SATYRA

De Lutheranorum concordia.

An uerò Schmidline tibi fabricata ma-
lignè
Semper & usquadeò tua sunt men-
dacia curę,

Vt qui uera sciens, tanquàm sint falsa, negares,

Et qui falsa uidens tanquàm sint uera probares?

At quibus è scopulis, quibus es de cautibus
ortus?

Quasue

De concordia

Quasue tenes silicium natas in pectore uenas?
Cur mens est tam caeca tibi? cur tanta tenaci
Durities in corde sedet? quin pectora ferro
Propria tractando positus incudibus aptas?
Quin potius meliora sequens peiora relin-
quis?

Et colis antiquo uitam sub iure beatam,
Quae scelerata modo nullo mendacia nouit.
Aut si tam subito consueta relinquere nec uis,

Schmidlin. in arte me
sciendi habi-
tum sibi
comparas
uis.

Nec potes ^{Et} habens studio perfectus in illo,
Disce minus planis saltem mendacia uerbis
Dicere, ne factio mendax capiaris in ipso
Turpiter effectus frustrati fabula uulgi.
Nam si non habeant speciem mendacia ueri,
Et satis astutis dictis abstrusa tegantur:

Sed Schmi delinus mal-
leis suis & (Sit licet effatus longè uerissima) credat.
forcipibus
pudorem
eijciendo
abegit.

Auctori nocitura sonant, cui saepe pudorem
Incutiunt, minuuntq; fidem, ne postmodò quisq;
(Sit licet effatus longè uerissima) credat.

Hac uerba
sunt Schmi
delini car-
mine uers-
sa.

Impos eras mentis, dicti satis immemor huius,
Cum turbare uolens Romanae sedis alumnos,
Insereres scriptis haec uerba sequentia libris:
Non Euangelicas uexat discordia mentes,
Sed neq; uel minimis oritur dissensio rebus.
Si tamen inter eas uideatur frivola nasci
Quaestio de dubijs sine fructu mota quibusdā,
Tunc illaesa fides manet, & confessio uera

Obtinet

Lutheranorum.

Obtinet antiquum, uelut antè, per omnia
florem.

Sic ais, at quali tua sint cum pondere uerba,

Vse dolis magnis ego te Schmidline docebo:

ipse leues homines diuersa per oppida uidi,

Et multos hominum mores & facta notauì,

Plurima per Satyras passim mendacia carpsi:

Sed magis impuros ego nullo tempore uidi,

Nec scelera in quoquam magis execranda notauì,

At neq; per Satyras mendacia pluria carpsi,

Quàm quibus addictus uitij Schmidline uidèris.

Tu lucem tenebras, ignem tu dixeris undam,

Virtutem uitium, qui dicere turpiter audes,

Quòd sit apud uestram nusquam discordia se-

ctam.

Nónne pudet uerbis mendacem talibus uti?

Nónne pudet miseros hac fallere uoce popellos?

Et dare uexandos tua per mendacia Diti?

Sed pudor omnis abest, pietas fugit, undiq; uirtus

Exulat, atq; fides omninò mortua dormit,

Sed neq; spes superest de te Schmidline beano.

Herculè condoleo tibi, quòd tam turpiter Schmidlin.

ausis

Luthero

cōradicit.

Esse Lutheranum te per tua scripta fateri,

Cum te scire negans dicti monumenta Lutheri

Illius doceas scriptis contraria libris

De concordia

Res affirmando quas ille negauerat antè.

Scire negas etenim cum sensu scribis aperto,
Quòd sit apud uestram discordia nulla cateruam,
Sed quòd in æternam concors eat illa quietem.

Quò Schmidline ruis? quò se mens stulta re-
cepit?

Terebyn- Quid furis aut quis te captum rationibus error
tho stultiz Occupat, ut factus Terebyntho stultior ires.
or.

Strychni Et simul euomitis nasturcia collige Strychnis,
sunt Schmi Ut sic inter se pugnantia dicta Lutheri,
dlino in de Erroremq; tuum sapiens deprædere possis.
licijs, sed Non ratio leuis est, in quo tuus ille Magister

nasturcia mouent illi Multorum scelerum studiosus discrepat à se,
mauseam. Sed de præcipuis fidei contraria rebus,
Et prorsus secum pugnantia plurima scribit,
E quibus innumeris ego tantum pauca locabo,
Quæ circa Domini cœnam contraria tradit.

AIT:

In concio; Concio quam populo de Christi corpore scrip-
ne de uenez sit,

rabili Sas Hoc satis esse docet, speciem si sumat utrinq;

cramento. Pro grege commisso curans altare sacerdos,

Sicut id ex æquo cunctis ecclesia mandat.

NEGAT:

Rursus

Lutheranorum.

Rursus ab aduersa tonat his contraria parte,
Sicut in hoc obiter uerso per carmina libro
Ultima Brumalis Postillæ concio tradit:
Est species ambas tam percepisse necessum,
Quàm refert Dominum perfectè noscere Christi-

In ultima
concione
Postillæ
Brumalis.

stum,
Quin etiam fuerint subeunda pericula uitæ,
Iacturamq; simul decet expectare bonorum,
Ut dentur populo species utraq; profano.

AIT:

Concio quæ Christi de fœdere scripta uocatur,
Edocet ac planè uerbis demonstrat apertis,
Ponderis esse leuis, quòd laicus ordo careret
Hac specie, quæ fit de uino sanguis Iesu.

In sermone
de nouo
Testamen-
to.

NEGAT.

At prorsus contrà testatur formula Missæ,
Quæ docet hanc adeò rem magni ponderis esse,
Ut sint propterea multi sub tartara missi.

In libro de
formula
aut modo
Missæ.

AIT:

In libro cui dat Babylon teterrima nomen
Scribit homo nequam scelerum caput atq; ma-
lorum,
Quòd neutra specie Christus præceperit uti,
Sed quòd in arbitrio sumentis utranq; locarit.

In prælus-
dio captiui-
tatis Bas-
bylonicæ.

B 2

NEGAT.

De concordia

NEGAT.

In magno Hic quoq; diuersū tibi magnan ατ ήχρον inquit.
Catech. Nempe quòd expresse cunctis mandauit Iesus,
Et Sacramenti sanctum praeceperit usum.

AIT:

In capte. Idem praeterea scribit Babylonius autor,
Babyl. Quòd non in Christum possint peccasse uideri,
A quibus una modo species modò sumitur uno.

NEGAT.

In consolat. Ast ubi solatur, qui sunt in moenibus Halle
tionis ad Testatur planis haec dicta sequentia uerbis,
Hallenses. Nempe quòd accipiat speciem male conscius unā.

AIT:

Ad nobis Nobilibus scribit Germanis pessima pestis,
les Germ. as Corda Boëmorum placide debere moneri,
nia. Quòd nemo peccet, speciem dum sumit utraq;
Quòd nemo peccet, speciem dum percipit unam.

NEGAT.

In uisitati Rursus ab a'uerso, fido transcribit amico,
one et ad Esse unam speciem nullaratione ferendam.
bonum ami
cum.

AIT:

In capte. Tradit item patris Babylon damnanda Lutheri,
Babyl. Quòd uis pontifici non sit facienda supremo
Ob Sacramenti species utrasq; uerendi.

NEGAT.

Lutheranorum.

NEGAT.

Rursus in articulis scriptis contraria ponit,
Quippe quòd inuito Papa sub utraq; sacramentum
Sit specie corpus Christi cum sanguine dandum.

In 16. articulis.

AIT:

Explicat orando Romanos atq; Boëmos,
Ut paci studeant, & omissa lite quiescant,
Siue sit ex una specie, seu fiat utraq;.

In explicacione sermonis de Sacramento.

NEGAT.

Rursus in articulis falso rogat ore Boëmos,
Per sacrum Domini uenerabile nomen Iesu,
Ut nil pontificis formident iussa Tyranni,
Ne Sacramenti uero ducantur ab usu.

In 16. articulis.

AIT:

Ordine postremo (ne singula crimina ponam)
Scribit in explicitis sermonum talia uerbis:
Nulli sub specie communitio detur utraq;,
Si non concilium bene factum suaserit esse.

In explicacione sermonis de Sacramento.

NEGAT.

At prorsus Missæ diuersum formula tradit,
Dum ponit minimè dubias hoc ordine uoces:
Nos Nos iura Dei, nos uim quoq; legis habemus,
Sed neq; concilium neq; lata statuta moramur,
At neq; decreti curamus nomina dicti.
Imò quod magis est, speciem si mandat utranq;

In formula Missæ.

De concordia

Concilium, tunc nos utranq; negemus habendam.
Sed per contemptum facti cum iure statuti
Vllam uel nullam speciem uellemus habere.
Illos præterea Plutoni Orcoq; daremus,

*Hic finiunt
uerba Lu-
theri car-
mine uer-
sa.*

Qui cum Concilio speciem laudaret utranq;
Quid tibi de dictis Schmidline suille uidetur?
Suntne, uelut scripsi, libris extracta Lutheri?
Cur Schmidline taces? cur obmutescis? an ergo,
Quòd uelut in sacco felem te cernis haberi?

*Schmidlin.
ualet canis
na eloquen-
tia.*

Ah ubi nunc latitat mendacis copia lingue?
Ah ubi nunc uoces? ubi sesquipedalia uerba,
Que terrere queunt factis latratibus hostem.
Rideo, quim rides, tu fles, ego rideo flentem,
Nam subiit casses modò præda petita paratos.
An Schmidline putas sumptis te posse figuris,
Ut consueuisti, protheus euadere factus?
Crede mihi non est de quo promittere quic-
quam,

Aut aliquid certi de quo tibi dicere possis.
Captus es & medijs detentus retibus hæres,
Et qui te perimat cordi prætenditur arcus.
Sed consolabor, ne iam suspendia poscas,
Sis animo Schmidline bono, tibi gratia fiet:
Sæpius amissæ facies dispendia fame,
Naufragiumq; simul uite patiêris honestæ.
Est Aenigma bonum, quòd nec Sphynx soluet
ret ipsa,

Et

Lutheranorum.

Et quo perfidiae fabrilis signa docente

Nunquam callidius quisquam proponeret ullum. *Aenigma*

Quod semel amissum nullo post tēpore uidit, *de Schmid*

Id non inuentum Schmidlinus denuò perdit. *lini honore*

Nam semel amissam perdis, nequissime, famam, *amisso.*

Dum planè uictus mendacia publica scribis,

Quòd sit apud uestram nusquam discordia sectā.

At tu, si bonus es, quæ dixti, uera probato,

Aut no esse fide dignum patiāre uosari,

Et scurrā dicti damnatum uoce Lutheri,

Sicut in Emsero scriptis testatur acerbis:

Si semel inueniar tam planè falsus haberi, *Luth. in li*

Tunc nihili meus omnis honos & dogmata fiant, *bro Emser*

Et ualeat suscepta fides pietasq; recedat,

Et me proclamat nebulonem quilibet esse.

Et mox quandoquidem plana ratione teneris

Falsus in articulis, semper periurus habetor,

Hactenus

Donec de tabulis aufers mendacia scriptis.

Lutheri

Quid superest aliud nisi quòd testante Lu- *sunt uerba*
thero *uerja.*

Non queat esse bono dignus Schmidlinus ho-
nore,

Lutherus

Sed quòd in ordinibus nebulonum scurrā locetur, *sc et Smid*

Dum tollit positas sua per mendacia labes.

linum dan

At nunquam poterit factas auferre lituras,

nat,

Si neget inter eos discordia semina nasci,

De concordia

Lutherus Per quæ schismaticas producat factio mentes.
in facultas Hoc igitur debes uerum Schmidline fateri,
et Nebulo Aut iterum doctor nebulonum scurra creati,
numpromio Imponente suam tibi promotore coronam:
tor, nequis Sed scio quid facias, ut restituaris honori,
tia doctor Stesichori uatis sequitor memorabile factum,
res creans Qui sua retractans uisum laudando recepit.
di potestas Id nisi tu facias periurus habebere nequam
tem habet. Et mendax nebulo, qui uestrum schisma negasti
Nam Stes Vobiscum placidam scribendo uigere quietem.
sichorus Imò pro silient, qui patris dogma Lutheri,
Poeta, cum Ac eius pedibus uestigia facta secuti,
Helenam Teq; tuosq; simul damnabunt atq; docebunt,
uituperas; Quòd penes est uestram discordia maxima se-
set, cæcus ctam,
factus est, Quòd de præcipuis uarij diuersa sequantur
qua rursus Articulis fidei noua dogmata multa colentes.
laudata, ui Id tibi si monstrem debebis schisma fateri,
sus laudan Atq; Lutheranis in mentibus hæresin esse,
ti restitus Quæ solet inuento de schismate nata uenire.
eus est. Schmidlinus uerò non uult agnoscere schisma,
Ergo quòd hæreticus confessus schisma uocari
Debeat, & populo suspectus in omnibus esse.
Hic opus est igitur ueros adducere testes,
Sola Lutherane uenerantes dogmata sectæ,
E quibus auditis intellexisse licebit,

Quam

Lutheranorum.

Quam procul à nostro pudor est & gloria Fabro,

Atq; adeò primos Amsdorffius inter amicos
Primus & in primis sectatus scripta Lutheri,
Schismata fassurus sese quærentibus offert.

Dic superintendens & amici præco Lutheri,

Si sit apud uestram nusquam discordia sectam?

Tunc Lutheranos sine schismate uiuere dices?

Sed scio non dices, quoniam confessio pure

Publica doctrina (quam uelles esse Lutheri)

Schmidlinum planè conuincens talia tradit.

Non sit res melior, sed peior semper habetur:

Omnia prætendunt, aliud nihil esse futurum,

Quam quòd apud nostros amissi funditus ibit

Vox Euangelij, pro cuius nomine magnos

Erroresq; meros subito cogemur habere:

Non aliam ob causam, quam quòd rationibus atq;

Sensibus humanis uerum postponimus ipsum.

Brentius ac alij † discrimina nulla uolentes

In templis statui uel sacris rebus haberi

(Cum de Colloquio celebrando nuper in urbem

Essent Vuormatiam pro religione profecti)

Heluetium uatem † damnari posse negabant,

Atq; recusabant Osiandri dogma uetare,

Propterea quòd ijs diuersa peritia rerum

Linguarumq; simul data gratia multa fuisset.

At nostros, qui se subscribere uelle negabant

Nicolaus
amsdorffi
us in cōfes
sione pure
doctrina

Euangelij.

Hic incipi
unt uerba

Nic. Ams
dorffij.

Dicit

amsdorff.

ueritatem

Lutheras

nis esse odi

osam.

†. i. Adia

phorista.

†. i. Zuing

lium.

De concordia

(Si non reiiciant dictorum dogmata uatum)

Hactenus sunt uerba Nic. Amsdorffij. Vexarunt multis sua per conuicia sannis,
Et de colloquio iusserunt longius ire.
Hic mihi cessanti fueris Schmidline rogandus,
Si tu Vuormatiæ non factum schisma loquaris:
Nam mihi quærenti si schisma fuisse negabis,
Tum rogo te, cur non Amsdorffius iste receptus,
Aut de colloquio cur eiecistis eundem?

Brentius contra Lutherum. Pace tua dicam, si non Amsdorffius iste,
Si præsens etiam sociorum nemo fuisset:
Brentius à Domino fecisset schisma Luthero,
Dum tua non uoluit damnari dogmata Zuingli,
Sed ceu sacra forent, cum religione probari.

Nonne Luth. & hoc sciuit, quòd Zuingl. esset
Doctus & ingenuus didicisset sedulus artes?
Sciuit & expertus nomen quòd haberet ab arte,
Ipsum mille locis damnandum clamat, & omnes
Eius cultores damnatos censet haberi.

Inter ita & non Schmidlin. discrimen nullum ponit. Brentius aduersum damnantia scripta Lutheri,
Insignem pietate uirum damnare recusat.
Hic Schmidlinus ait, quòd non sit dicere, sic est,
Si nõ schisma uocat, quòd Brëtius atq; Lutherus
Inter se uarijs distans posuere figuris.
Damno, Lutherus ait, non damno Brentius inquit,
Non secus ac uerus præceptor Zuinglius esset,
Aut Dominum uellet non agnouisse Lutherum.

Et id

Lutheranorum.

Et tamen ista Faber prorsus pugnancia secum
Conciliare uolens, fistuca & forcipe tentat
Cudere, si possit fabricando tollere schisma,
Infelix oleum perdens simul atq; laborem.

Egregiè doctus posses Schmidline putari,
Si præcepta semel Dialectica discere uelles,
Vnde scias nunquam contraria uisa fuisse
Quæ benè conueniant aut non discordia fiant.

Iam si, quod damnat satis acri uoce Lutherus,
Brentius obseruat minimè damnare paratus:

Quomodò non istos pugnancia scribere dices?
Sed mihi non opus est ultrà contendere tecum,
Nam si diuisam per natum schisma Lutheri
Heresin esse negas: præsens Amsdorffius astat,
Cum quo sit tibi res & concertatio multa,
Illène uel potius fueris tu falsa locutus.

Sed scio quisquis in hoc certamine uictus abibit.
Vos quoq; diuersam facietis schismate sectam.
Quare progrediar si non Amsdorffius idem

Plura Lutheranis factò de schismate dicat.
Dicit & affirmans dictis profuetur apertis,
Quod bonus iste senex, cui dant incendia nomen,
Sicut & iste Faber, periurus hypocrita uiuat.

Scribit enim planè uelut ordine scripta sequuntur.
Sunt quibus est odiosus (si uerbis credere fas est)
Zuinglius, at minimè testatur Brentius illud,

Dum

Brentius
est Zuinglianus.

Contradictoria in
cõcordiam
redigi non
possunt.

Schisma in
ter Nic.
Amsdorff
& Schmidlinum.

Hic rursus
incipiunt
uerba Nic.
Amsdorff

De concordia

Dum Goppingensis commendat scripta Iacobi:
In cuius libro præfatio facta uidetur.

Brentius
in præfati
one libri
Schmidlin.

Hic etenim summis conantur uiribus ambo
Conatq; uolunt, quòd Zuinglius atq; Lutherus
Vnum dogma colant & idem per cuncta sequantur:

Parenthez
sis ista
Hannardi
est.

Quòd nunquam facient, quis enim pugnantia
secum

Conciliare queat? (quasi diceret Hercule nemo.)

Hos ita pugnantes secum componere tentant,

Qui doctos mundi se iactant esse magistros,
Tanquam nos fungos aut truncos esse putarent.

Atqui nos, quibus est curæ mens conscia recti,
Non amplectemur, quæ dogmata Zuinglius habet
sit,

Erroresq; novos Osiandri nullus amabit,

Qui sincera colet germani scripta Lutheri.

Hinc protestati uerum, contemnimus omnes

Qui fuerint eius priuatum dogma secuti.

Si uerò uerboq; Dei uerboq; Lutheri
Semper adhæsisent animis constantibus usi,

Nec cupidi rerum uoluissent esse nouarum,

Nec consensissent illis qui cuncta nouarunt,

Tunc nunquam inter nos dissensio facta fuisset,

Nec tam diuersas faceret discordia turbas,

sed

Lutheranorum.

sed mala, quæ ueniunt, prorsus sublata fuissent.

Quamuis Theologi nostris ex urbe profectis

Propter colloquium de religione manentes
Sint protestati se nolle recedere quoquam,
Si non Augustam confessio ducat in urbem:
Re tamen omninò contraria facta notamus,
Nam dum non fugiunt, quæ scripsit Zuinglius
olim,

Dum non reijciunt Osiandri scripta nefandi:
Augustana potest illis confessio nunquam
Esse, sed hoc ipso iam discessisse uidentur,
Obicibusq; simul factis auertere pacem,
Et dare reddendis animis discordibus ansam.

Quod si damnarent errores antè relatos, Contra pō
Sicut nos facimus, tunc pax tranquilla uigeret tificem om
Contra Pontificis socios bellare parata. nes heretis
Cum docet Augusta confessio facta sub urbe, ci concors
des sunt.

Quòd sanguis, quòd mors & quòd perpeſſio
Christi

Nos faciat iustos, & quòd qui panis habetur
In cœna Domini sit uerum corpus iesu:
Non tolerare potest Osiandri somnia uatis,
Aut etiam furias per quas male Zuinglius audit.
Propterea secum prorsus pugnantia sunt

illa

De concordia

Illam sequi per quæ confessio tradita crescit,
Ac Osiandrinæ libros defendere sectæ,
Siue tuum Zuingli fugiendum dogma probare.

1. Hos igitur uates damnabimus ordine primo,
In quorum numero dux & Zuencfeldius est rex.
Hinc Anabaptistas non dicimus esse ferendos,
Qui data contemnunt uiua præconia uoce.

2. Hinc Osiandrinum damnamus dogma secundo,
Quippe quod impuram fouet & colit hæresin
æquæ.

3. Hinc execramur quæ Zuinglius omnia fecit,
Illiusq; simul qui scripta nefanda sequuntur.

4. Hinc, qui nulla uolunt sacris discrimina poni,
Damnatos ideò nos protestamur haberi,
Quod cum Euangelio sint traditionibus usi,
Et iussere suis in templa illa manere
Ingenijs hominum quæcunq; parata fuissent.
Ast Euangelium nusquam permittit ut ulla
Iussa queant hominum secum ueneranda manere.

Hinc fit ut in sacris nullum discrimen habentes
Adiaphora sunt
ristæ sunt
bypocrita
simulantes
& dissimu-
lantes om-
nia.

Omnia dissimulent, simulentq; per omnia cuncti.
Nãq; gerunt ita se quasi Cæsaris acta sequantur,
Illiusq; simul quasi dicto iussa capeffant.
Nomine Cæsareo moti Papistica rursum
Sacra colunt Missamq; simul uenerantur eandem,
(Nec tamen hoc æquo testantur pectore factum)

sed

Lutheranorum

Sed tamen esse uolunt & in illis semper haberi

Qui ueneranda colunt impensè dicta Lutheri.

Adiapho

An non hoc fuerit præcepta relinquere Christi

Atq; Dei uerbum manifesta uoce negare? (Siti? lunt Casa

Cæsaris hoc non est Augustam fallere men-

tem?

Sacraq; Pontificis partes simulare per omnes?

Et, quasi non nossent, sectam spreuisse Lutheri?

Hocine sit niti sellis utrinq; duabus?

Et pariter seruire Deo, seruire Baali?

Velle placere simul mortalibus atq; Tonanti?

Quintò propositum Thema condemnabimus 5.

illud,

Quòd debent certam comitari facta salutem.

Præter iam dictos alio sunt ordine quidam, 6.

Vt Pseffingerus Pseffingerumq; secuti,

Dicentes hominem naturæ uiribus ultrò

Ad donum Domini sese disponere posse,

Sic ut & infusus diuinus spiritus adsit,

Mentiri

Quod Scotus Thomasq; simul docuere Sophistæ.

autem, boz

Ante duos annos ab eodem questio mota

ne uir, sic

Edocet ac tradit, quòd Pseffingerus ut audax,

Scotum &

Sic etiam factum ualdè temerarius urget,

S. Thomã

Dum scribit qualis sit libera dicta uoluntas,

docuisse.

Talibus expresse uerborum sensibus utens:

Viribus ipse suis homo naturalibus ex se

Vere

De concordia

Hic addit Verbo consentit, promissa prehendit & idem
amsdorff. Spiritui sancto nulla de parte repugnat.

uerba Pfef
fingeri. Hactenus hæc, ut dicta sonant, Amsdorffius
inquit,

E quibus obserues Schmidlinum dicere falsa,
Esse Lutheranis inter se schisma negantem.

Constat enim cunctisq; liquet, quòd ut antè
probauì,

A se constituat diuersum schisma Lutherus,
De Sacramento secum pugnantia scribens
More Lutherano sacris contraria libris.

Hic quoq; Νικόλεως Amsdorffius ipse Lu-
theri

Discipulus uerum confessus ubiq; fatetur,
Dogma Lutheranum diuersis partibus esse
In se diuisum, dum senas ordine sectas
Reijcit, atq; suis templorum ritibus arcet.

Termeria
Lucr Vnde tibi metuens credo Schmidline futurum,
Vt qui uis toties temerarius esse uideri

Termerius fias, quoniam te secta magistri
Carnificis subitura uices hostiliter odit,
Et caput illisum saxis auferre minatur.

At quæ te furia? quæ te dementia uexat?
Vt tam plana uidens discordia scripta Lutheri,
Totq; Lutheranos uariè diuersa docentes
Intuitus possis chartæ mandare legende,

Quod

Lutheranorum.

Quod sit apud uestram discordia nulla cateruã
Nam minimè dubijs uerbis Amsdorffius ultrò
Monstrat & agnoscit, quòd sit dissecta Lutheri
Miris secta modis, & multis scissa figuris.

Ne tamen, hic aliqua de parte calumnia de-
tur,

Néue putes uno per me rem teste probari,
Adjiciam plures, quibus exponentibus omnem
Rem debes ueram præscripto iure fateri:
Quippe docet Paulus, quòd semper in ore duo-
rum

Sive trium sermo consistere debeat omnis.

Sit præsens igitur tenebrarum nuncius ales,
Qui caput extollens sinuosum Gallus ad Istrum,
Multa Lutherane profert contraria sectæ
Sese discipulum confessus ubiq; Lutheri.

In Theſibus siquidem, quas edidit, ista legun-
tur

Carmine uersa meo, uelut ordine cuncta sequen-
tur:

Friuola non agimus de paruis iurgia rebus,
Sed de præcipuis doctrine plurima Christi
Articulis uarias mutat sententia mentes:
Lex uetus atque recens, quam Christus fecit ha-
beris:

Verba quæ
sequuntur,
sunt Nico-
lai Galli
in Hypo-
thesibus
suis.

De concordia

Sic bona facta mouent & iustificatio litem

De Sacramentis & dando ritibus usu:

Quæ nunquam poterit rectè componere quisquam,

Cùm bona pars harum sit contradictio rerum

Impatiens eius, qui pacem ferre studebit,

Vt sunt sub spècie tibi scripta locata sequenti:

Non recipit ueteris ritus Ecclesia legis.

Et recipit ueteris ritus Ecclesia legis.

In nobis diuina facit substantia iustos,

Intra nos diuina facit nos actio iustos.

Nullum iustificat sanguis profusus Iesu,

Et, quod Paulus ait, sumus eius sanguine iusti.

Quòd bona deberent comitari facta salutem,

Quòd bona non opus est comitari facta salutem.

Vel, quod Dauidis uatis psalteria tradunt,

Nomine sunt uero felices atq; beati,

In quibus admisse stat facta remissio culpæ,

Et quorum uitæ sunt crimina tecta peractæ.

Ille uir est felix & parte beatus ab omni,

In quo peccatum Dominus non corripit unum,

Is nullum sectatur opus, neq; possidet ullum,

Sed nec habere potest, quæ profunt facta salutem.

In cœna Domini sub pane merog; recepto

Accipitur totus præsentem corpore Christus,

Seu credens populus, seu gens incredula sumat.

Rursum

Lutheranorum.

Rursus ab aduerso, quòd spiritualiter adsit
A populo tantum recipi credente paratus.

Hic finiant
uerba Gal
li.

Hæc tibi collegit secum pugnans Gallus,
Qui si uera docet manifestum schisma fateri
Cogeris & uarias in partes hæresin ire.

Si uerò Gallum mentitum dixeris esse,
Ede Typographica perhibendos arte libellos,
In quibus ostendas hic Gallum falsa docere,
Nempe Lutheranos animis concordibus uti
Qui foueant placidam sine mota lite quietem:

Id si præstiteris Cicerone disertior esto,
Et tibi nomen habens populi de robore cedat,

.i. Demos
sthenes.

ὁ πὸ τῆς

σφίγγος

νοῦ δ' ἡ-

Cedere cogantur Romani, cedere Graij,

Cedere præsentis & adhuc aliquando futuri.

ἡδ.

Sed temere speras illam Schmidline coro-

nam,

Vincula namq; premunt captum Vulcania Fa-
brum,

Vt Veneri Martem coniunctum stricta ligabant.

Gallus enim cantans rostro prædicit aperto,

Quòd præter dictas sectarum copia restet,

Quarum pars nuper rupto prodiuit ab ouo,

Pars etiam calamis nondum scribentibus hæret.

Melanch
thonij.

Quoq; minus dubites posset tibi dicere Gallus

Osiandri
ni.

Non paucos alios sectat os dogma Lutheri,

De concordia

Adiapho Qui tamen in numero uetuerunt esse suorum,
rista. Siue Melanchthonium uenerati dogma fuissent,
 Siue Osiandrum uoluissent dogma probare,
 Seu minimè sacris facerent discrimina rebus.

Catalogus Nam Comites quibus est Mansfeltum nomen ho-
damnatas nori,
rum sectas Saxoniæq; Duces Germani scripta Lutheri
rum in lib. Augustana sequi per singula puncta uolentes
Principum Excusis libris damnant has ordine sectas,
Saxonia Et comitū Non secus ac nigris inferni sedibus ortas.
et comitū Inq; loco primo damnatos cerno reponi
Mansfels Quos Anabaptistas consueto nomine dicunt,
densium. Hinc si quos reliquos socios seruetus habeat,
Ponuntur Et qui præterea Stanckaria dicta probabunt,
hic Iesuita Antinomios etiam socij comitentur Iesu,
inter here secus ac os Ac Osiandrimi comitesq; Melanchthonis adsint.
ticos, non Cum Maioristis patitur gens illa repulsam,
secus ac os Que sancto statuit nullum discrimen honori,
uis inter lu Hinc condemnatus Suenckfeldius esse uideat
pos. tur,
Alius
Principiū
Saxonia
et comitū Et quicumq; fuit Sacramentarius ordo.
Mansfels En has à Comitum percussas fulmine sectas,
densium, Quas ait illorum recipi non posse Lutherus,
alius Smid Si uerò recipi Schmidline putabis easdem
lini Luthe Ad sectæ numerum qui creditur esse Lutheri:
rus est. Dic si non Comites, si non Amstdorffius ille,

Lutheranorum.

Si non illyricus, Gallusq; colenda putarint,
Quæliquit mortens post se monumenta Luthe-
rus.

Si mihi respondes, quòd eorum secta magi-
strum

Exprimat, ut possis uerè Germana uocari,
Tum uos admissò cum schismate uiuere dices,
Et non Germani sectari scripta Lutheri,
Sed monumenta nothi minime generosa docere.

Si uerò Comites memorato nomine dictos,
Saxoniæq; Duces complexos dogma Lutheri
Esse negas, fingiq; putas noua scripta per illos,
A quibus eijciant damnatas nomine sectas:
Tunc itidem quamuis inuito dixeris ore
Stare Lutheranam magno cum schismate sectam,
Cum non sint Comites tecum sentire parati,
Sin (quòd ais) cunctos concordés esse loqua-
ris,

Illustres Comites mentiri dicis apertè,
Saxoniæq; Duces proclamas parcere uero,
Dum se diuersos à uobis esse fatentur.

Quare consilium si uis admittere sanum,
Siq; tuæ fame, si uis prodesse saluti:
Nominibusq; tuis & consule Coctor honori
Ne toties equo dicaris iudice mendax.

Nil igitur facies in tempore sanius ipso,

Triplex
Lutherus
nempe Ger-
manus, qui
Germaniã
relinquens
in Vropiam
profugit.
2. Notus si-
ue Spurius
& illegener
Impudèter
Schmidlin.
Duces Sax-
xonie &
Mansfeldē
ses comites
in simulas
mendacij.

Herbam
dare, est
metaphora
sumpta à
certaminis
bus. uide
Eras. in

De concordia

Dare ma- **Quam si decerptam manibus porrexeris herbam**
nus: est icis **Aut ultrò tuleris uictas ad uincula palmas.**
dem à uis **Nam licet esse facit te multa probatio uictum,**
Etis sumps **Maior adhuc restat, quæ uictum uincere possit,**
ta Metas **Scribenti siquidem uel uiua uoce docenti**
phora. **Nil Osiandrimos libris pugnare Lutheri,**
Vuittemz **Doctores alia moti ratione resistunt :**
bergen/ces. **Ut sunt Leucoræ contenti mœnibus urbis,**
Doctores **Præterea Dominis ætate minoribus usi**
iuniorum **Quos tibi dilectos Vinaria seruat alumnos,**
dominorū **Quosq; sibi seruat dictum de uirgine castrum,**
Vinarien **Et quos ad Viadrum natos Francfordia fouit.**
sium. **Hinc quicumq; studet Doctor maris accola**
Magdebur **Saxo,**
genses. **Siue sit Hamburgi, seu Brema, siue Lubecæ,**
Fransford. **Seu Lunæburgi uiuat sub mœnibus alti:**
ad Viadrū **Omnes condemnant condemnatosq; repellunt**
Theologi **Qui uel habent uel amant Osiandri scripta Pro-**
in ciuitatis **pheta,**
bus mariti **Grande Lutheranis aduersum dogma professi.**
mis. **Quare te monitum bis terq; quaterq; monemus,**
Hic finiūt **Vt sapias caucasq; tibi, ne præstò sis ingens**
uerba scrip **Dannorum pelagus uel abundans lerna malorum,**
pta in libro **Vnde tibi uiuo non concedatur abire.**
principum **Quippe docet codex Osiandri nomine Smeco-**
Saxonia. **bier,**
Mare ma- **Quod**
lorum, Le r
namalo z
tum

Lutheranorum

Quòd sua sint dictis contraria scripta magistris, Osiander
Cum quibus & lites & semper iurgia crescant. in libro suo

Hinc Schmidline uides Osiandrum sponte cui ipse titulum fecit Smecz bier.
fateri,

Que tu facta negas, aut possis facta negare.

Tu reliquis alijs hunc consentire uolebas,

Ipse Lutheranis se contradicere scribit.

Tu uis quòd possit dissensio nulla uideri:

Ipse tibi monstrat, quantum sententia distet,

Aut potius quantum secum contraria pugnet.

Ergo consulerem posthac Schmidline tacendum,

Ne minus humanè diro tractatus in ore

Dicaris mendax & iniqui criminis autor,

Nā mihi, que tentas, adeò miranda uidentur,

Vt portenta queant ea prodigiosa uocari,

Que si prestiteris facies ex ignibus undas,

E tenebrisq; diem media sub nocte ciebis,

Et simul arduentes extingues ignibus ignes,

Incensumq; rogam medijs seruabis in undis

Et tibi de sola funis negetur arena:

Crede mihi per te gentilia quæq; resurgent

Nascenturq; nouo per te data numina mundo.

Prouenient Satyri, quatiens sua cornua Fauni.

Herculis uxorem tumido Pan inguine poscet:

Et socios iterum Circe mutabit Ulysis.

τὸ ἀνὴρ
πατα.

Schmidlin.
gentilitatis
instaurato
tor.

De concordia

Instaurandus erit Cytharæ partus ab ortu,
Bellâq; Titanes modò conspicienda mouebunt.

Iam defendentur Iouis incunabula fraude,
Saturnusq; suis pro natis saxa uorabit.

Imponent etiam sublimi Pelion Ossæ,
E Cælisq; uolent Diuos turbare Gygantes.

Iam iam supplicium feret ob sua furta Pro-
metheus,

Et pecus Admeti seruabit rursus Apollo.

Iunonis pellex fortunam passa malignam
Cogetur uarios demum tolerare labores.

Iam iam diluuium perituris gentibus instat,
Et mox Deucæleon lapides iactabit in orbem,

E quibus acre genus durumq; per omnia surgat.
Conficiet missis Phœbus Pythona sagittis :

Concipiet Semele de fulmine mortua Bacchum,
Qui Ioue patre satius, Ioue tanquam matre frue-

tur.

Fallet Atlantiades oculatum uersibus Ar-
gum,

Occultoq; simul stratum caput auferet ense.

Iuppiter in pluuiam se mutaturus & aurum

In Danaës gremio pluuiam cupiente reponet.

In summa nihil est uel erit, sed nec fuit unquam,

Quòd fieri non posse putem, si tute probâris

Quòd bene cōueniant Osiandri scripta magistris,

Quos

Lutheranorum.

Quos ego discipulos sectatos esse Lutherum
Ex proprijs scriptis ualida ratione probaui.

Quare: si sapias: placata mente quietus,
Res ita pugnantes secum ne iunxeris unquam,
Si uitio nolis coniunctam ducere uitam,
Aut cupias numeris ueracibus additus esse.

Restat adhuc unum de quo te credo monen-
dum,

Ne fame fortasse tuæ malè prouidus obsis:
Hoc est ut caueas, & ut ipsa pericula uites
Dogmata Caluini scriptis sociare Lutheri,
Aut ut conueniant medias adducere uoces,
E quibus adductis non dissentire putentur.

Nam citius capies medijs in nubibus apros,
Et sub aquis uolucres pascentur ab aëre cerui,
Et prius agna lupum tutorem speret habendum,
Accipitrem turtur, maculosum rana colubrum,
Mus timidus selem: quàm Zuinglius atq; Luthe-
rus

Vnanimis fiant uel possent esse uocari.

Nam tuus ut loqueris (mentiri credo loquen-
tem)

Præceptor, Dominusq; tuus, tuus ille Lutherus
In uarijs diuersa locis quàm plurima scribit,
Quæ neq; Calvinus, neq; Zuinglius ipse probaret,
Sed quæ fulminibus multis condemnat uterq;.

Zuinglius
& Calvin.
aduersarij
Luthe

ra.

De concordia

Nec tamen hoc impunè ferunt Calvinus &
alter,

Nam pare uel potius Zelo maiore Lutherus
Damnandos clamat, damnatos destinat igni
Semper uicturo, qui dicitur esse gehenna.

Imò negat dignos homines, quibus ullus hono-
rem

Deferat, aut ad quos uel epistola missa feratur.

Lutherus
in tomo 2.
Fol. 260. Namq; secundus habet tomus ista sequentia
uerba,

Quæ translata meo recitando carmine dicam:
illos ut fugiam uitandos semper, oportet,
Tanquam damnatos prudentes atq; scientes,
Nec mihi cum numeris illis commercia queram
Verbo, uel factò, uel scripto deniq; misso,

Lutherus
Suenckfeldius
dium
per contemp-
tum Stenck-
feldium uoc-
cat. Sicut id à Domino præceptum scimus haberi.
Hinc ego nil curo, seu sit Stenckfeldius ille
Nomine dicendus, seu Zuinglius esse uocetur:

Nam sunt eiusdem cuncti fermenta farinæ,
Credere qui nolunt præsentem corpore Christum
In cœna Domini cum naturalibus esse,
Quod malus, & iudas porrectum percipit æquè,
Ac Petrus aut alij, qui sunt ex ordine sancti.

Hoc repetens inquam, quòd quisquis credere
non uult,

Abstia

Lutheranorum.

Abstineat dictis uel scriptis uocibus ad me,
Nec se posse mea speret consuescere uita,
Nam sua sperando frustra data tempora perdet.

Ista Lutherus ait, quorum meminisse decebit,
Atq; recordari, ne tempore forsitan ullo
Tu te precipitans quasi persuadere labores,
Quòd benè conueniant, quòd idem per cuncta pro
fessi

Dogma colant sectamq; simul uenerentur eandem
Vndiq; constantes sibi Zuinglius atq; Lutherus.

Id si quis tacito secum sub pectore uoluat
(Absit ut à quoquam manifesta uoce feratur)
Is nebulo fuerit nigro carbone notandus,
Ut Faber è fumis sursum tendentibus ater,
Peruersus, falsus, totus malus atq; dolosus,
Fraudis amans, cupidusq; mali, temerarius, audax,
Et qui cuncta simul scelera & mendacia nouit.

Nam quid nò ausit, qui talia tentat & audet?
Quid non conetur? qui talia nititur amplius
Perfidie uerbis mendacia uendere plebi.

Dic Schmidline mihi (nam tute magister in istis
Artibus incudi periuria sepius aptas)
Si magis absurdè mendacem uideris usquam?
Non uidisse scio, speculo nisi forsitan usus
Vidisti propriam facta sub imagine formam.

Iam superest tandem posito mihi questio casu,

Quam

De concordia

Quammodò propositam de te Schmidline rogabo.

Quid si fortè petat non uisam scurra Tybiu-
gan,

Et te præpositum uerbis compellet ibidem
Persuadere uolens, quod flamma, uel ignis & unda

Inter se minimè ueluti contraria pugnent:

Aut si meridiem noctem uelit esse putandum,

Obsecro quid faceres? an scurræ credere posses?

An uerò Cathedra conscensa dicere uelles

Hunc talem scurram flagris & carcere dignum?

Videtur
Michaël
Toxites
nos. vii.

Sed scio quid faceres, fugientem pellere uir-
gis,

Ac ignominie signis ornare studeris.

Quarè si nolis absurdè falsus haberi,

Aut uibice data nolis tua terga notari,

Dicere ne tenta, quod Zuinglius atq; Lutherus

Vnum dogma colunt: quoniam diuersa fuerunt.

Et secum prorsus contraria multa professi,

Vt, quæ subijcio, testantur uerba Lutheri.

Nil miseris (inquit) suermeris proderit un-
quam

De Sacramento ludos facientibus omnes,

Plurima nugando, quòd sumptum corpus lesu

Et Christi sanguis sit spiritualis ubiq;

Vt sic coniunctos Christi dilectio seruet.

Ne quicquam prodest, quòd credunt atq; fa-
tentur

Esse

Lutheranorum.

Esse patrem sanctoq; simul cum Pneumate natum,
Esse Deum Christum, qui nos à morte redemit:

Hæc repetens inquam, nihil illis omnia pro
sunt,

Cùm Sacramenti sanctum corrumpere sensum
Ex malè detortis Christi sermonibus ausint.

Christus enim dicit comedendum sumite panem,
Sumite nanq; meum corpus, quod sumitis hoc est.

Hæc de Suermeris testantur scripta Lutheri,
Vnde satis planè facta ratione uidebis,
Quòd minimè possint coniunctum ponere fœdus
Zuinglius atq; tua præceptor in arte Lutherus.

Ergo dispiciens falsis discernito uerum,
Et meliora sequens discordes esse Lutheri
Discipulos mecum per publica scripta fatère,
Sic erit, ut latè uitij hinc inde fugatis,
Cyclopumq; simul uitam moresq; relinquens
Incipias sensim ueris assuescere rebus,
Froq; Deo uero uerum cognoscere Christum,
Quem nondum iusto præsentem numine credis,
Sed uelut obscura conspectum cernis in umbra.
Sin tuus est animus claræ manifesta diei
Lumina noctis amans uitam uitare per omnem,
In tenebris habita, tenebras tibi posce futuras,
Inq; tuis semper Göppingæ mœnibus hærens

Nota mys-
terium sil-
labæ dis-
sæ-
pius repe-
tita.

Triste

De concordia

Triste ser augurium ferali carmine Bubo.

*Namq; mihi satis est quod te Knöringus &
omnes*

Turpiter aspiciant infami crimine uictum.

*In hac Satyra nil peccatum est, nisi quod in Cas-
ternione B. fol primopro beano debes bein-
do legere, & in Cateruione C. Folio tertio,
pro dictione Coctor debes legere Doctor,
nisi uelis, bone lector, his titulis Schmidli-
num dignum putare.*

**Sequentem Satyram, dignã
censeo quæ typis committatur,
Augustinus Hun-
næus.**

ALIA

ALIA SATYRA
EX EO NATA, QVOD LV-
THERVS IN PRAEFATIONE LI-
bri Syngrammatum ait: *Mundus uult
& debet falli.*

AD REVERENDVM ET CLAS-
sissimum Virum Dominum D. Gasparum Phrasiz-
um Monasterij Vucichenstehpen Abbatem dignis-
simum, &c. Dominum & Patros
num colendum.

CVM tibi, quàm multis alijs, sapientia
maior,
Et diuina tuo sede at sub pectore uir-
tus:

Dic Reuerende pater (quoniam doctissimus ipse)
Cur uelit hereticae sectatrix turba Cateruae,
Christi colis aliud nil credere posse licere:
Quàm quod ab expressis testetur littera uerbis.
Sæpius è sacris rationem posco libellis,
Sæpius ad ueterum patrum monumenta recurro:
Sed nihil efficio, nusquam loca talia cerno,
Nusquam conspicio, quæ possunt ista docere,
Aut aliqua saltem ratione docere uideri.
Et tamen in toto nouissimus orbe Lutherus:

Cum

Mundus.

Cum sacra Missarum non esse ferenda putaret:
Inq; locis nimium communibus ille Melancthon,
Expressis uoluit credi tantummodò uerbis,
Quæ Moses populo uel Christus scripta reliquit,
Hoc: quasi non ullo foret expugnabile pacto:
Proposito pulsus defendunt omnia ueris.
Hinc ut Concilijs nolint parere secutum est,
Atq; Academijs patrumq; statuta relinquunt.
Hac etiam moti quidam ratione negarunt,
Tingendos pueros sacra baptismatis unda.
Hinc non esse Deum triplici sub imagine dicunt:
Inq; Sacramento presentem corpore Christum
Non solum (ueluti fas est) ceu numen adorant:
Sed manibus pedibusq; terunt, ridentq; profanis
Turpiter hæretici sua per conuicia uerbis.
O bone Christe Deus, qui summi patris imago
Humano generi uia, lux & uita fuisti:
Non satis est, quòd tu post mille pericula uitæ
Passus es algores immensos, atq; calores,
Et quæcunq; pati mortalia corda solebant:
Restabântne tibi quæ Thracius ille Tyrannus,
Arrius atq; alij (quorum pars magna Lutherus)
Hæretici fingunt certas ad crimina pœnas?
Cur tamen has urgent, ceu sint oracula, uoces?
Cur aliud nobis nil credere posse licere,
Quàm, quòd in expresso testatur biblia, clamant?
At neq;

Deceptus.

At neq; quas urgent uoces, sacra pagina mandat,
Vel (si nil aliud profitetur secta Lutheri,
Quam quòd Apostolica præscribitur ordine factum)

Dicat ubi scriptum factumq; legatur ab ullo
Christi discipulo uel sectatore fideli:
Ut data uota Deo pro uirginitatis honore
Rumperet, & traheret turpem sub coniuge uitam?

Dicat ubi duo, uel tria Sacramenta legantur?
Dicat ubi legum Doctores esse creandos
Legerit, & titulo donandos esse Magistros?
Scilicet hæc nusquam, peruerse Luthere, uidebis:
Sed quasi Matthæus contraria scripta reliquit. *Matth. 23*

Tu tamen ipse creas Doctores atq; Magistros,
Et duo constituis tibi Sacramenta, sed à te
Præceptore tui iam deflexere ministri:
Sunt quibus est unū, sunt qui tria, quinque uel octo,
Tempore fortè breui posituri plura: fingant,
Dic ubi nam bis sex diuisos ordine cernes
Articulos fidei, sectosq; in membra libellos:

Quos capitum titulo nos appellare solemus.
Nil horum inuenies, neq; demonstraueris usquam:
Vnde sit, ut proprio iugulari turpiter ense
Heretici debent uerum, quod dico fateri:
Sed neq; quas urgent uoces ostendere possunt

Mundus

Prorsus Apostolica sub traditione teneri.

Sed bene, quantumuis, mendax foret, ipse Lutherus

Sunt uersus Tradidit in libro, cui dant $\sigma\upsilon\nu\gamma\gamma\acute{\alpha}\mu\mu\alpha\tau\alpha$ nomē:

ba Lutheri Nullo concilio, nulla ratione uel usu,

ri uersu Et nullis studijs à quoquam posse caueri,

reddita. Quin uelit & falli spatiosus debeat orbis.

Dispeream si non hic dicat uera Lutherus:

Nam nisi se falli mundus gauderet ab illo,

Crederet plus aliquid sese debere uideret,

Quam quòd in expressis testentur biblia uerbis.

Discipulis etenim Christus presentibus inquit,

Plurima quod posthac illis dicenda supersint,

Sed que ferre simul non uno tempore possent.

Christus item dixit: si quos Ecclesia ritus

Seruandos dederit populo debere probari:

Quiq; probare neget, quod ut Ethnicus esse seruetur

Quid? quod Ioannes manifesta uoce fatetur,

Quod non sufficiat totius machina mundi,

Si scribenda forent, que Christus facta peregit.

Hæc cum uera sonent sacris è fontibus hausta,

Vix decimus recipit: sed amantur scripta Lutheri,

Hereticusq; bono turpis pro uate fouetur:

Eius facta probant, laudant, uenerantur, adorant,

Eius scripta colunt, sed Christi dicta repellunt,

Et

Deceptus.

Et quocunq; modoritus ecclesia seruat.
Ergo satis constat, quòd falli debeat orbis,
Et uelit à nostro sic uaticinante Luthero.
Ni cuperet mundus mala per mendacia duci:
Conspiceret quoties, & quanta pericula passus
Propter eum casus multos & damna subiuit:
Conspiceret quoties horrentia prælia mouit,
Conspiceret per eum uillas, sed & ignibus urbes,
Vestales incestatas, euer saq; templa
Funditus & fusas extinctis legibus aras:
Et tamen in Domino mundus nil tale Luthero
Observare potest: dictorum discite causam:
Fallitur & mundus falli desiderat ultrò.
Quid suades igitur? falli monuisse uolentem
Vlterius pergens uoces & tempora perdam?
Non ais: at ualeant Epicuri de grege porci.

FINIS.

ΑΠΟΣΤΟΦΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ

AD REVEREN
DVM, NOBILEM DO-
CTISSIMVMQVE ET CLA-
RISSIMVM VIRVM AC DOMINVM,
D. Ioannem Egloff à Knöringen, Cathedralium
Ecclesiarum, Augustanae Custodem, & Herbipo-
lensis Scholasticum: Carmine Heroico scripta, cum
28. Octobris die, anno 67. ipse sacerdos sacris
suis initium faceret, siue, ut iam lo-
quuntur, primitias cele-
braret.

AUTHORE

HANNARDO GAMERIO Græcarum
literarum Professore, Poëta Laureato, &c.

S ilicet & fas est magnorum gesta uiro-
rum
S ingenijq; boni uires & dona referre:
Non inconueniens ulli fecisse uidebor,
Si memor existens suscepti muneris author
Te, Knöringe, mihi sumam, patrone, canendum,
Virtutumq; simul præconia magna tuarum
Incipiam scriptis totum uulgare per orbem.
Sed quid tento miser? cur, qui celeberrimus

EXTAS,

Nostris

Nostri seruitium uersus tam uile subires?

Cur tu, qui proprijs cælum uirtutibus imples,

Maximus exiguae sub Musæ iura uenires?

Virtutum numerus, meriti me gloria terret,

Copia propositis à rerum sinibus arcet,

Et tua me grauitas cum maiestate repellit:

Sed tamen illa, tibi quæ semper candida mens est,

Et sine criminibus tua uita peracta pudicè,

Quæq; fuit doctæ semper facundia linguae

Et plures aliæ sub amando pectore dotes,

Sponte mihi uires & fortia corda ministrant,

Inuitosq; meos digitos ad carmina cogunt.

Vnde tamen ueniat dicendi carminis ordo?

Quando principij nostris exordia rebus,

Aut quando uideam factum post carmina finem?

Nam, si principium faciendis uersibus addo,

Morè uiatoris, qui quâ sit nescit eundem,

Consisto dubius partes conuersus in omnes,

Per quas digna mihi scripturo surgat origo.

Tanta mihi laudis celebrandæ copia restat:

At si principium dicendis uersibus adsit,

Nullus finis erit mihi dicere cuncta uolenti,

Sed tua laus magni libros superabit Homeri,

Et me materies clauso Minois ab horto

Flexibus ambiguis nunquam patietur abire.

Si genus & proau, si gentis imago uetustæ

Labyrinthus.

Si tua nobilitas & auorum signa tuorum
 Discutienda forent, non uis suffecerit ulla,
 Nec solus possim tanto satis esse labori.

Si patris matrisq; tuae genus ordine dicam,
 Et quibus hoc decorant multis uirtutibus aucti:
 Non, quamuis centum nostro sint ora palato,
 Vocibus aut centum si ferrea lingua praesset,
 Non (inquam) numerare uelim, quia tempus &
 horae

Nestoris, aut longos irent Phoenicis in annos.

*E squilla
 non nascitur
 rosa.*

Tu quoq; (nā proles respondet saepe parenti,
 Nec rosa de squillis consuevit nata uideri)
 Es bonus atq; pius, similisq; parentibus heres
 Degeneres animos nequaquam ferre uideris,
 Sed uir ad aequales illis contendere metas.

Non mea fert aetas, neq; tot sum natus ab annis,
 Ut te de puero mihi noto scribere possim,
 Aut ut te iuuenem liceat nouisse fateri:
 Sed mihi saepe loqui ueneranda senecta solebat,
 Quod benefacta magis, quam turpiter acta co-
 lebas,

Quod puer & iuuenis studijs intentus honestis
 Prae reliquis alijs excellens usq; uigebas.

Est uis ingenio, quod cura laborq; fatigant,
 Est tibi iudicium sapienti pectore dignum,
 Et, plus, quam satis est, rebus mens dedit a sacris.

Hinc

Hinc Augustana præsul Romanus in urbe,
 Præsul OTHO nostri decus & laus optima secli
 Non temerè dicto Knöringi nomine gaudet.

Dux quoq; Boiorum Germanæ gloria terra
 Maximus Albertus ueræ pietatis amator
 Te colit & magni ueneratur principis instar.

Tu populi uultus in te conuertis & ora,
 Exemploq; tuæ pietatis quisq; mouetur.
 Hinc pius ille Baro, pius & bonus ille Gebhardus,
 Et collega tuus tibi grata mente sacerdos
 (A quo Præsul OTHO patruus quandoq; uocatur)

Non temerè socio tibi se coniungit amicum,
 Sic tu non alij temerè commercia querunt,
 Qui comites lateri claudendo semper adherent.

Namquid in te summum pietatis amorem,
 Diuinumq; tuis succedere mentibus ignem:
 Qui uelut nunquam tectus latuisse feretur,
 Sic quoq; nunc flammis ardet uehementer apertis:
 Dum memor officij sacras promotus ad aras
 Ipse sacerdotis suscepto munere fungens,
 Primitias celebrans, peragens mysteria mystes
 Syncerum Christi te præbes esse ministrum.

Hoc Knöringe pater canonè seruare uocatur,
 Hoc fuerit canonum titulis & nomine dignum,
 Hoc etiam dico Reuerendum posse uocari,

Hoc est esse patrem per Christi numen habendum.

Ab quis honorandum te non ueneretur ameturque?

Te non suspiciat? te non desideret ulterò?

Te non miretur? te non dignetur honore?

Qui cum delicias & mundi gaudia spernis:

In celo fructus dandos & præmia quæris.

Non tempestatis te multa pericula terrent,

Non te mouerunt hoc natæ tempore sectæ,

E quibus arreptis, omni pietate relicta,

Cum magno numero subito nascuntur & adsunt,

Qui fidei ueræ minitantur bella, tyranni,

Romanosq; malo commendant nomine cultus.

Obsecro, quandoquidem uitare pericula posses,

Et uacuum cor habere metu, cur, obsecro, mauiis

Cum paucis alijs totus contemptus haberi,

Quàm multis hominum stipatus millibus ires

A populo magnos acceptaturus honores:

Quippe cupis totum percuncta relinquere mundum,

Factaq; sectari pedibus uestigia Christi,

Vt tibi cum sanctis in celo gloria detur.

Hæc igitur laudum sint ultima dicta tuarum,

Quæ superant omnes longe dignissima laudes.

ARGVMENTA, QVAE INTER LVTHERANOS SPARSA FALSE ET
malè Vuolfgangus Martius Hannardo tribue-
bat, de uerbo ad uerbum translata sic
se habent.

DAEMON sedebat braccam cum reſte
ſuebat,
Si non eſt pulchra, tamen eſt conne-
xio firma.

O dignum
Lutheras
no principis
pium.

Scilicet: ut hic poëta Laureatus argumenta-
tur.

Inter illos, qui Papatum & Antichriſti dete-
ſtantur regnum, orta ſunt ſectæ.

Ergo Lutheri doctrina eſt falſa, & Lutherus
docet inter ſe pugnantia.

ITEM.

Lutherus aliter docuit cùm fuit addiſtus Pa-
patui, quàm cùm illuminatus Euangelica luce, uer-
bum Dei purè & ſyncerè docere incepit.

Ergò Lutherus in ſcriptis ſuis eſt ſibi ipſi con-
trarius.

ITEM.

Argumenta

Nota Wolf D. Iacobus Andreæ scribit inter Lutheranos
meritum nullam esse discordiam aut dissensionem de articu-
noac unum lo uel fidei uel Augustanæ Confessionis.
tantum si Ergo Lutherani sparserunt falsa dogmata et
dei articus sunt hæretici, Pestes & lerna omnium malorum.
lum pone.
re.

ITEM.

Lutherus scribit mundum uelle decipi. Ergo
Lutherus decepit mundum.

His fallacijs & cornutis rationibus Vuolfgangi mei præmissis, uolui meos ego syllogismos
firmis nixos argumentis suisq; modis, figuris
apte benè & uerè respondentes subiicere & oppo-
nere: ut æquus & candidus lector melius de carmi-
ne sequenti iudicet, atq; ipsum melius intelligat sen-
tiatq;, quàm in peruertendis rationibus noui isti
Euangelijsectatores multum possunt: Erant autem
hæc mea argumenta.

Apud illos, qui Romanã & Apostolicã oppug-
nant Ecclesiam, nõ est uniuersalitas, antiquitas uel
consensio.

Ergo Lutheri doctrina est falsa, & Lutherus
docet inter se pugnantia: & per cõsequens Luthe-
rani sunt hæretici, pestes & lerna omnium malorum.

ITEM.

Lutherus iam hæresi propagandæ addictus,
post abnegatam ueram Ecclesiæ Catholicæ fidem
multa

Hannardi.

multa cartis & libris mandauit è diametro secum
pugnantia.

Ergo Lutherus in scriptis suis est sibi ipsi con-
trarius.

ITEM.

Iacobus Andreae Schmidlinus scribit inter Lu-
theranos nullam esse discordiam aut dissensionem
de articulo ullo uel fidei uel Augustanae Confessio-
nis.

Ergo Iacobus Andreae Schmidlinus pro falso
habendus, & meritò est arguendus mendacij.

ITEM.

Si mundum uelle & debere falli uerum
est, Lutherus, scribendo mundum uelle & debere
falli, uerum scripsit:

Nam nisi se falli mundus gauderet ab illo,

Credere plus aliquid sese debere uideret,

Quàm quòd in expressis testantur biblia uer-
bis.

Hæc mea erant argumenta, quæ ille subdolè
suis mendacijs & fallacijs peruersissimus Syco-
phanta subuertit, & pro meis in populum sparsit.

Ita sanctè testor & affirmo Hannardus Ga-
merius.

SPON-

SPONGIA APO-
LOGETICA M. HANNAR
di Gamerij Mosci.

ADVERSUS IMPIAS ET IN-
eptas Vuslffgangi Martij priuati Augusta ludima-
gij tri pro Schmidlini defensione
asperges.

AT tibi, quid mecum est, ludi priuate
magister
Desperati animi, deplorat eq; salutis:
Qui malus et uitæ cunctis malè per-
ditus annis

Spargere scripta meis contraria uersibus audes?

Quid uerò solitum uanis mendacia dictis

Vendere? quid cogit Samios ediscere mores?

*Samij mo-
res.*

In fontemq; uirum falsis incessere probris,

*Falsum
probrum.*

Et famam toties sparsis proscindere cartis?

An decus hinc aliquod uel habendum queris
honorem,

Si priuata mecum ledunt conuitia nomen

An tu propterea magnus uis esse uocari

Quòd quasi de uictis priuatos inter amicos

Multa domi iactas, et dicis multa superbe:

Cum tamen interea nil, præter monstra, sequatur.

Et que

Vuolfmertz.

Et quæ te uoces hominem testantur ineptum Cornutus
 Cornutas uerbis rationes semper agentem? Syllogis-
 Nam quis tam stolidas habeat Bœoticus aures? mus.
 Quis tam crassus erit? qui non obseruat & audit Bœotica
 Te Samios Chiosq; sequi? cui falsa loquenti auris.
 Gomerij famam dictis uiolare nefandis, Cbius.
 Et iuuat infonti fœdas aspergere labe,
 Quas tamen inductas pulchrè mea spongia tollet.
 Intereâ non miror ego de talibus ausis
 Quòd norim pullos lætos serpentibus uti,
 Non secus ac mater serpente ciconia gaudet: Natura se
 Tu quoq; cum dominum seclêris ubiq; Lutherum, quitur semi
 Quid mirum fuerit curantem iussa magistri na quisq;
 Te quoq; falsidicum similes intendere fraudes? sua.
 Nectentemq; dolos odio ueracibus esse.
 Quem (nisi sit mendax) laudabit nemo sodalem.
 Nam: qui non habiturus eris post funera lau- Non est
 dem: laudandus
 Quomodo tu iussu Ferinandi Cæsaris exul ne in paren
 Obtineas uiuus non dande præmia laudis? talibus qui
 Exiliùmne dato tibi nomen honore parabit? dem.
 Quod neq; uel Cæsar, uel sanctus in urbe Senatus,
 Sed utæ uatio tibi tu Vuolfgange tulisti.
 O quàm nequitia uerbo confidis & arti,
 Quàm tibi bullatis rurgescunt omnia nugis, Bullato
 Cuius ab exilio pendere uidentur honores, nuga.

Dic

Spongia Han. Contra

Dic tamen ò planè diuini Cæsaris exul,
Dic age scurræ in uitijs obnoxie multis,
An tua me uictum manifestè gloria dicat?
Sime sub pedibus prostratum conspicias hostem,
Quid uetat & iustam factis inscribere causam?
Ut de me uicto non unus & alter amicus
Prædo Euangelicus sed totus iudicet orbis.

Nam quod agis priuatus agis, priuatus es ho-
stis,

Rodere famam. Explicat planè uim & significati-
onem uocabuli Sannio-
nis.
Non nisi priuatis absentem rodere cartis
Ausus es, & multis conuitia dicere sannis,
A quibus in populo mereâris Sannio dici
Moribus aspectu uultuq; & pectore stultus.
Et tamen è multis uis solus dignus haberi,
Qui mea Schmidlinum uexantis carmina uincas,
Qui mea scripta tuis posses conuellere nugis:
At pare si libeat mecum certare palestra,
Fac ut agas, quod ago: qui publicus auctor, &
idem

Argumenta suis tribuens syncera figuris
Prælia cum uestris committo publica sectis
Semper adhuc uictor pugna non uictus in ulla.

Hinc me a me titulis clarum facit inelyta uirtus,

Uolfs-
merit-
infamis.
Cum tua te damnent uitiose crimina uite:
Hinc quoq; me duplici decorauit numine Cæsar,
Sed te priuatum famosa labe notauit:

Vuolfmertz.

Hinc quoq; (si nescis) circū mea tempora uictrix

Est mihi uictori contrā uos tradita laurus:

E cuius folijs nullum uiolabitur à te,

Quamlibet inuidia rumpāris & omnia tentans

Sis mecum clypeo certare paratus & hasta.

Cum has

sta. cum

scuto.

Nam quos insidijs ictus præ tendis & adfers,

Artibus auertam gladioq; fideliter usus

Comminuam cerebrum tibi per mea tela cadenti

Ostensura tuas alijs in carmine fraudes,

Per quas scripta uelis frustra defensa Lutheri

Inter se uarijs adeò pugnantia formis,

Vt dici nequeant uero concordia sensu.

Hinc ego scripturus uestræ contraria sectæ

Ordine Schmidlini mendacis uerba notauī,

Vide uers

In quibus ostentat concordēs esse per omnes

ba Schmid

Articulos fidei, qui præceptore Luthero

lini Carmi

Schismatici facti uesanum dogma sequuntur.

ni de cons

Sic Schmidlinus ait, sed quàm tamen omnia

cordia Lu

bellè,

theranorū

præfixa.

Carmina de uestro consensu scripta docebant,

Materiamq; rei testata fideliter omnem

Talia dicentes mentiri cuncta probabant.

Argumen

Materiam siquidem scribendi carminis edo,

tū carminis

Dum quæ Schmidlinus mendaci fudit ab ore

de Concord

Verba cito ponoq; suas in carmine uoces,

dia Luth

Ne de. ranorū

Spongia Han. Contra

in eo uersa Ne deprauato me dicat scribere sensu,
tur. quo pro Aut aliò uerbis sensum torque ntibus uti:
bet Schmid Id quòd nec facio nec sum facturus in ullis
linum Lus Ut tu fecisti bipedum nequissime, scriptis.
theranos
concordes Carmina nostra docent Schmidlinum dicere
esse scriben falsa,

do, mentiri Qui nec discipulos discordes esse Lutheri
et more suo Nec de præcipuis fidei contendere membris,
falsa seris Sed dicit placidam concordies ducere uitam.
bere.

Lutherus Post hæc subijcio scribentis uerba magistri,
Schmidlino In quibus omninò secum pugnantia tradit
contradi De Cœna Domini uariam testantia mentem.
cit.

Amsdorf Post hunc ipse sibi constans Amsdorffius astat.
fius Smid Cuius iudicio damnatus Brentius ardet
lino contra Cum multis alijs qui uel discrimine nullo
dicit, et pro Omnia sacra colunt, uel qui diuersa sequentes,
bat Luthe Voce tamen non re se fidos esse Lutheri
ranos inter Discipulos iactant. Et dicunt esse magistrum,
se dissentis Quem sibi propositum uenerentur in omnibus
re.

unum:

Hi tamen à ueris quantum rationibus absint,
Et quantum inter se pugnantia dogmata tradant,
Non ego sed monstrat uerbis Amsdorffius aptis.

Nic. Gal Inde uenit Gallus, qui seuum cantor adl-
lus Smid strum
no contra Cœcurire solet, non esse aliquando futurum
cicis.

Vt

Vuolfmertz.

Vt bene conueniant Martini dogma sequentes,
Dum pleriq; data scribunt contraria sectæ,
Dum socij, tanquam sint hostes, prælia miscent.
Hinc Comitum, quibus est Mansfeltum no-

men honori,
Saxoniamq; ducum damnantia uerba Lutheri
Discipulos multos ex ordine scripta locant:
In quibus ostendunt comitesq; ducesq; citati,
Quanta Lutherana sit contradictio sectæ.
Postremò doceo, quòd Zuinglius atq; Lutherus
Nequaquam possunt concordare esse uocari:
Vnde probo falsis Schmidlinum uocibus usum,
Qui uelit Helueticum uatem simul atq; Lutherum,
Hereticos scriptis non dissentire libellis.

En tibi materiam totius in ordine libri,
Qui meus hereticis uobis contrarius extat,
Demonstrans digito Schmidlinum falsa locutum,
Schisma Lutheranis ullum non esse docendo.
Nam licet ex iustis ratio collecta figuris
Tanquam uera fidem constanti lege meretur,
Plus tamen illa ualet, quæ demonstrata uideri
Externis oculis res perfectissima possit.

Et quid lucidius? quid posset clarius esse,
Quàm quæ Schmidlinus cyclosum more nefan-
dus
Perfidie pleno mendacia fudit ab ore?

E Quod sus est.

Principes
Saxonie
& Comites
Mansfelden-
ses Schmid-
linus contra
dicunt.
Zuinglius
& Lutherus
concordari non possunt: quos
tamen consue-
uere
Schmidlinus
docere
ausus est.
Hactenus
breuiter re-
censuit eos-
rum nomi-
na & sensen-
tiam quor-
um autori-
tate contra
Schmidlinum
concordiam
Lutherano-
rum docen-
tem in suis
uersibus us-

Spongia Han. Contra

Quod Schmidlinus ait, negat hoc pater ipse Lutherus,

Hoc negat Illyricus, nec non Amsdorffius una cum socio Gallo: qui conseruata Lutheri

Vide Luz Stercora ceu magnum Theſaurum ſola reponit
theri Ana Aut ut reſſiquias ad puluimaria tranſfert
zoniã carz Iſtas eſſe uolens ſua propter numina ſordes.
mine elegã Hinc Comites, quorũ paret Manſeltia legi,
ti ſcriptam Saxoniamq; duces per publica ſcripta fatentur

Et myſteri Eſſe Lutheranos in partes undiq; ſciſſos,
is pleniffi Et pariter uarios uariẽ diuerſa tueri:
mam, De quibus impatiens componere bella uolentis

Aeternam moueat pars aduerſaria litem.

Cum res hæc ea ſit quam poſſit nemo fouere,
Queq; patrociniũ non promereatur habendũ,
Vt pote plana magis, quam quæ planiſſima fertur.

Talpa loz Quomodo Talpa loquax: Aefopi tritor inepte
quax. Auſus es aduerſis conuitia dicere Muſis,

Vuolfz Carminibusq; ſimul feſtas opponere nugæ
meroz Ac Quas neget ex actis uiſendas Leno referre.

fopũ nonz Namq; tuam replet diuerſa calumnia cartam,
dum griuit Non niſi mendacis dependens uocis ab uſu:

Nugæ Vnde putet merito pellem roſiſſe caninam
Theatri.

Pellem Ca Si maledictorum numero certare laborem.
nina rodẽz Tunc etenim iuſtis ſoleo rationibus uti,

rc. Quando Lutherani ſua per conuitia pergunt

Splena

Vuolfmertz.

Splendida non cautæ mendacia uendere plebi:

Vt sic religio possit Romana probari,

Vestraq; damnandæ uideantur crimina sectæ.

Tu siquidem calamos in me dum stringis ac-
cutos,

Te uincis, uictumq; tuo te traicis ense,

Et pariter scelerum sis proditor ipse tuorum

In scriptis animum testatus ubiq; malignum.

Dic agè, sed uerè (dicto cessante Lutheri)

An tua de scriptis sit mens sibi conscia rectè,

In quibus absurdum me dicis quærere finem,

Atq; modis sensum falsis excludere uerum.

Ista quidem scribis, Sed quid scripsisse iuuu-
bit?

Si nihil addideris, quo rem sic esse probetur,

Quòue docere queas falsam me neçtere causam:

Que sit uix habitura locum, si proxima iustis,

Aut etiam ueris, tanquam sit uera, locetur.

Debebas igitur uestigia nostra secutus

Ad libri partes & uerba citanda uenire:

In quibus absurdis (ut ais) rationibus usus

Contrà legitimam formam peccare uideres:

Quod cum non faceres (quoniam labor esset ina-

nis

Dum mea respondent iustis uerissima formis)

Protinus hæreticis solum commune petisti,

Verisimile
nihil proba-
bat.

Refugiū
tribunal
Hæretico-
rum est in
arce conui-
tiorum.

Spongia Han. Contra

Teq; Lutheranis docuisti moribus esse,
Instar equi, morsu spumantia frena terentem:
Hoc est, ingenio Dominum referente Luthero

rum
Præditus es magnas ardens prolapsus in iras,

Vxorisq; simul furijs crudeliter actus

Ad maledicta tuæ uenisti propria genti,

Conuitia Nunc me pontificis proclamans esse ministrum,

Vuolfgan: Nunc mihi deberi sociorum nomen Iesu,

gi Martij Nunc (quasi demonibus sim præceptoribus usus)

in Hannar dum dicta Carmina cum lauro magicas quæ sita per artes.

(ut ille putat) acerz Hæc fero dicta libens his plura ferre para-

tus.

tus:
Dum quæ uera sonant magno ducantur honori,

Dum, quæ falsa iacis, uitio dictæria uertam

Non mihi: qui ueris contentus falsa relinquo:

Sed pariter domuiq; tuæ domuiq; tuorum,

Et tibi, qui dominum sectaris scurra Lutherum.

Responsio Principio Roma supremus in urbe sacerdos

ad Cenuis Petri successor Christi; uicarius unus

tia. Dignus ab officio sanctissimus esse uocari,

Vicariatus Est mihi pro domino cum maiestate colendus

Christi Nō secus ac Petrus mihi præsto superstes adesset:

Petri prius Vnde nec indignor me Christi uiuere seruum,

matius. Nec Papæ Domino gratum detracto laborem.

Quod uerò tribuis socium mihi nomen Iesu,

ingeni

Vuolfmertz.

Ingentes habeo posito pro nomine grates,
Quo me (qui socia cum coniuge uiuo maritus)
Es præter meritum tanto dignatus honore:
Vt tibi debuerim sub eorum nomine poni,
Quos doctos sanctosq; uiros agnosco probosq;
Ipse minus doctus, minus illo nomine dignus
Quod tribus sanctis è religione solebat.

Iam quæ demonibus quasi carmina doctama
gistris

Esse refers, ignota refers, quia præside Christo
Et dictante Deo mea carmina scripta leguntur,
Tunc sine fine Deum commendatura supremum,
Quando Lutheranis cum sectatoribus omne
Sedibus infernis commissum dogma peribit.
Vt modo præteream, quod per tua scripta note-
tur

Imperij Rector uiuens hoc tempore Cæsar.
Vt reliquas itidem, quas fraudes nectis, omittam,
Hoc ego de multis unum Vuolfgange rogabo,
Cur tribuas alijs ea, quæ tibi propria cedunt,
Et quibus addictam uitij geris, improbe, men-
tem.

In carta modica pro demone multa locutus
Nos uis è numero sociorum demonis esse:
Cum tamen ille tibi longè notissimus extet
Vtpote conuictor, socius, Riualis & hospes.

Diabolus
Vuolfgangs
go familiae
ris & Riis
ualis.

Spongia Han. Contra
Constat enim quòd te foueat patronus ami-
cum

Dum tibi conductas dæmon sibi uendicet ædes,
Vxoremq; tuam propriam se dicat habere,
Qua ueluti socia coniux uxore fruatur:
Id quod & ipsa solet magno clamore fateri,
Dæmona se uerum, non te nouisse maritum.
Si tamen ille tuas nolentis possidet ædes,
Si non sponte tua permittas coniugis usum:
Esse fidem uestram ueram puramq; probato,
Qua tua dæmonio coniux onerata leuetur.

Hoc si non facias, debes Vuolffgange fateri,
Quòd tibi sit dæmon gratus rualis & hospes:
Aut quòd uestra fides non tradant dogmata ue-
ram,
Que de spiritibus minimum non cogat abire.
Nam que uestra fides Christum prætendit Iesum,
Ac Euangelico se clarum lumine iactat,
Non ideò debet tanquam diuina probari:
Sed magis hoc fuerit præsentim mente uidendum,
An non ista fides possit falsissima dici
Que neq; stat concors, neq; per miracula crescit,
Nec dilecta bonæ pietatis amore fouetur:
Sed querit uarias sua per mendacia partes.
Talis uestra fides monacho patre nata Luthero

Vis uera fi
dei.

Luthera
na fides
clumbis.

Fides Lus
therana &
falsa.

Vuolfmertz.

Nunquam uera potest, sed semper falsa uocari
Propter quam reliqua sine spe dilectio friget.

Ergo rogas ubi uera fides quaerenda super-
sit?

Sola fidem seruat Romana potentia ueram,
Que sit & est eadem totum diffusa per orbem:
Que uetus ex ipso nascentis tempore Christi
Cum sanctis patribus sensum defendit eundem,
Et sequitur doctos in eadem parte magistros.

Fides uera
& Catho-
lica.

Hæc meruit clauis regni caelestis habere,
Hæc ea, quæ minimè fallendos ducere possit,
Hæc quæ per Christum nil non operetur & ausit
Recludens monstransq; uias super astra beatas,
Astra nec hereticis, nec sectis cognita uestris.

Hæc quoq; nostra fides (tantum confide) per
unctum

Ritè sacerdotem Romanae sedis alumnum
Dæmonis oppressam uinolis & fasce leuabit
Vxoremq; tuam sanam tibi reddet habendam.
Tu modo ne dubita, credenti iure futurum
Vt tua coniux amplexo læta fruatur,
Et conuersa Dei uenerabile numen adoret,
Quod colit in sacris Romana potentia Missis.

Tum quoq; totus eris secta diuersus ab ista,
Quam nunc ætherio pro numine stultus hono-

146.

Spongia Han. Contra

Quod reuerenter amas, tunc execrabere dogma,

Atq; Lutheranos, ut nomen inane, colendos
Hereticis, quorum nunc es pars una, relinques,

Diabolus
Vuoiffgan
go fallacia
rum est au
ctor. Si non possideat cor & tua membra Satanas,
Qui sibi dilectum commendat ubiq; Lutherum,
Et facit ut uictus cupias non uictus haberi,
Sed per inauditas uerborum uincere fraudes
Inuertendo malis quæ sunt benedicta figuris,

Hac quoq; postremus non es dicendus in arte,
Vt qui Centurio possis aut signifer esse,
Ductor apud primos numerandus in arce magi-
stros.

Instruens
dis insidijs
Vuoiffgan
mertz Lus
thero super
rior. Imò (ne referat uox mercenaria laudem)
Testor & affirmo, quod tu Vuoiffgange paren-
tem
Et sectæ Dominum superas hac parte Lutherū
Hereticos alios, qui uincere sepe solebat.
Quippe Typographica descriptos arte libellos
Stultitiæq; suæ dabat argumenta uidendæ:

In tenebris
saltare. Que latura dolos totum percurreret orbem
Obuia fautori, sed & obuia sepius hosti.
Vuoiffgan
gus in an-
gulo apud
concionato
res Euan-
gelicos At tu non cupiens hostem tua crimina scire
In tenebris saltas, & apud tibi foedere iunctos
Calcibus & pugnis dente minace petentes
Perfidie plenis frustra latratibus usus,

Vuolfmertz.

Non nisi priuatis tentas me uincere cartis,
Ipse tuam dicens ullo sine iudice causam.

Sed benè res cessit: nam quæ celata uolebas
Ciuiibus è uestris quidam mihi tradidit ultrò,
Nescius Hamardi quod præsens ora uideret.

Risus obortus erat magnus tua scripta le-
genti,

Sed tamen efficta motus ratione premebam
(Vt potui) risum, ne me cognosceret ille,
Neu suboleret ei, quæ risus causa fuisset,
Parua sed insidijs plenissima carta dolosis.

Tu siquidem uerè, sed quàm concludis ineptè?
Quàm malè præmissis conclusio facta coheret?
Quàm malè conueniunt, postquam ratione reli-
cta

Constituatur nullas ibi debitus ordo figuras?

Esse Lutheranam doctrinam scribo nefan-
dam,

Inq; locis uarijs pugnantiâ multa docentem:
Cur tamen hanc ipsam peruersam tester haberi,
Iusta satis me causa mouet, quod secta Lutheri
Nuper nata fuit: qua, cum promittit Iesum,
Pontificem Christi famulum contemnit & odit,
Ac Antichristo factus præcursor ituro
In nouitate sua uult antiquissimus esse.

Hinc ego do falsas doctrinas esse Lutheri,

Spongia Han. Contra

Quòd nouus hæreticis nascētibus extitit auctor,
Qui neq; pontificem, neq; Christum curat lesum:
Sed sibi ius tribuit per quod uenturus in orbem
Ipse uias faciles dux Antichristus haberet.

Non etenim parere potest Ecclesia Christo,
Que uel præsidium sua per mendacia querit,
Vel que non eadem toto uersatur in orbe,
Vel que per uarias à se diuersa figuras
Assolet hic illic secum pugnantibus uti:
Quippe patres ueteres maiestatemq; relinquens
Et se freta nouas obtrudens perfida sectas
Nil illis tribuit, quibus est donata potestas
Vel per quos domino cœtum curante piorum
Tempus ad hoc semper foelix Ecclesia uixit.

In uera fide
de tria con
sideranda
sunt.
Vniuersali
tas,

Antiquis
eas,
Consensio.
Sed breuis ut fiam, sed & ut semel omnia di
cam,
Est ea uera fides, quæ totū sparsa per orbem
Perpetuò cunctis est uno credita pacto:
Vnde fidem ueram nos hanc superesse fatemur,
Quam sonat in cunctis terrarum partibus unam
Pendens à Domino Romana potentia Christo.
Hancq; fidem colimus sincero pectore ueram,
Que nec ab antiquis patribus flectenda uidetur,
Nec uelit antiquis sensus præferre recentes.
Ergò uides, bone uir, defensor inepte Lutheri,
Cur ego doctrinas illius falsa tonare,

Et

Vuolfmertz.

Et cur ex illis nasci contraria scribam?

Certè Cimmerie laudator & incola terræ,

*Cimmerie
tenebræ.*

Et datus es comiti cæco dux cæcior ipse:

*Cæcus cæ
co dux.*

Si nondum uideas secum pugnare Lutherum,

Inq; suis libris falsissima quæq; docentem

Spiritui sancto scriptis peccare nefandis.

Constitues igitur talem ratione figuram:

Summo Pontifici qui partes derogat ullas,

*Syllogis
mus Hans
nardi et bo
nus ita &
uerus.*

Huius ubiq; fides eadem non cernitur esse:

Sed nouus à ueterum patrum ratione recedens

A uero sequitur diuersas ordine turbas:

Ergò

Vera tui non est doctrina Lutheri,

Qui uarijs diuersa modis contraria scribit.

At scio quid dices, scio quid lupe Martie di
ces,

*Alludie
Hannas
dus ad id
quod altes
rū cautim
suorum
Vuolfs
mertz alte
rum uero
Roraff
nominet.*

Nempe quod ipse tuus dominus sectæq; magister

Existens monachus Romane sedis amator

Illis ediderit contraria plurima scriptis:

Quæ post accepti donatus lumine uerbi

Schismaticus primis contraria multa parauit:

Hoc ais, hoc carta contra me spargis inepta,

Sed quantum ratio tua te Vuolfgange sefellit

Quat.

Spongia Han. Contra

Quatuor exemplis (quantumuis millia multa
Conspicienda tuo Schmidlino dicere possum)

Temporis angusti cogor ratione docere:

Quam malè constiterit sibi perfidus ipse Luthe-
rus

Hæreticis alijs factus nascentibus auctor.

Hoc tamen antè uolo de te Vuolffgange ro-
gatum,

Sedecim articuli ad leonem X. An non tunc fuerit Romani præsulis osor,
Cum sex atq; decem, sed turpiter, ordine scriptos
Poneret articulos: cum de Babylone libellum:

Præliudium Captiuitatis Babylonica. Cum faceret Misse formam per scripta legentem:
Cum solaretur qui sunt in mœnibus Halle:
Cum de postillæ Brumalis nomine Rhetor,

Liber de forma Misse. Et cum nobilibus germanis scriptor adesset:

Consolatio ad Hallenses. Dic age sed dicto nusquam sapiente Lutherum,

Postilla Brumalis. An non pontificis fuerit tunc hostis & osor?
Hostis & osor erat: nec enim te credo negare,

Ad nobilitatem Germanicam. Quod uelut hæreticus fuerit proscriptus ab illo,
Qui tunc Ausonia regnabat præsul in urbe.

Existis igitur libris contraria ponam,
In quibus ipsa sibi non constant scripta Lutheri
De Sacramento uarium ponentibus usum.

AIT:

Vuolfmertz.

In libro cui dat Babylon teterrima nomen
Scribit homo nequam seclerum caput atq; malo-
rum:

In prælu-
dio captiu.
Babylonis
ca.

Quod neutra specie Christus præceperit uti,
Sed quod in arbitrio sumentis utranq; locarit.

NEGAT.

Rursus ab aduersa tonat his contraria parte,
Sicut in hoc obiter posito per carmina libro
Ultima postillæ Brumalis Concio tradit,
Et species ambas tam percepisse necessum,
Quàm refert Dominum perfecte noscere Chris-
stum.

In ultima
conclio
ne postillæ
brumalis.

Quin etiam fuerint subeunda pericula uitæ,
Iacturamq; simul decet expectare bonorum,
Ut dentur populo species utraq; profano.

AIT:

Idem præterea scribit Babylonius auctor,
Quòd non in Christum possint peccasse uideri,
A quibus una modo species modò sumitur uno.

In captiui-
tate Babyl-
onica.

NEGAT:

Ast, ubi solatur qui sunt in mœnibus Halle,
Testatur planis hæc dicta sequentia uerbis,
Nempe quòd accipiat, speciem malè cõsciis unã.

In consola-
tione ad
Hallenfes.

AIT:

Nobilibus scribit germanis pessima pestis,
Corda Bohemorum placidè debere moneri:

Ad nobili-
tatem Ger-
mania.

Quòd

Spongia Han. Contra

Quòd nemo peccet speciem dum sumit utranq;
Quòd nemo peccet speciem dum percipit unam.

NEGAT.

In sedecim articulis. Rursus in articulis scriptis contraria ponit:
Quippe quod inuito Papa sub utraq; sacratum
Sit specie corpus Christi cum sanguine dandum:
Orans per domini uenerabile nomen Iesu,
Ut nil pontificis formident iussa Tyranni,
Ne sacramenti uero ducantur ab usu.

AIT:

In captiui tate Babylonica. Tradit item patris Babylon damnanda Lutheri,
Quod uis pontifici non sit facienda supremo
Ob sacramenti species utrasq; uerendi.

NEGAT.

In libro de formula Missæ. At prorsus Missæ diuersum formula tradit,
Dum ponit minimè dubias hoc ordine uoces:
Nos nos iura Dei, nos uim quoq; legis habemus,
Sed neq; Concilium, neq; lata statuta moramur:
At neq; decreti curamus nomina dicti.

En germanorum suorum, et perbunt, et rogantem, et impium pontificem. Imò quod magis est, specie si mandet utranq;
Concilium, tunc nos utranq; negemus habendam,
Sed per contemptum facti cum iure statuti
Vllam uel nullam speciem uellemus habere:
Illos prætereâ Plutoni Orcoq; daremus,
Qui cum Concilio speciem laudaret utranq;.

En tibi que secum pugnantia dicta reliquit

Extra

Vuolfmertz.

Extra pontificis Romani sacra locatus,
Præditus hærescos animo cultore Lutherus.

At tu si bonus es, si nomine dignus honesto,
Fac ut conueniant, quæ iam tibi scripta Lutheri
Carmine uersa meo non concilianda leguntur.
Aut (quod debebis uerum Vuolfgange fateri)
Dicito periurum sibi non constare Lutherum
Sed simul hæreticum pugnantia multa loquen-
tem

Per sua scripta fidem nulla ratione mereri:
Nam quem tute uelis sparsis defendere cartis,
Ipse patrociniò sibi non queat esse Lutherus,
Quantumuis etiam patrio sermone disertus,
Et de more suo multum temerarius esset.

Quapropter taceas, aut si spe captus inani
Vis per discipulos defendi posse magistrum:

Polliceor sancteq; tibi promitto futurum,
Vt lupus immanem referas frustratus hiatum:

Fac igitur talem iusta ratione figuram:
Iam uera fidei ueteris pietate relicta

Lapsus in hærescos horrenda baratra Luthe-
rus

Sæpius in libris secum pugnantia scripsit:

Ergò

Sibi docuit contraria multa Lutherus.

Lupus
hians.

Hannardi
Syllogis-
mus bonus
& uerus.

Nam

Spongia Han. Contra

Nam si sic facias rectè concludere disces,
Et bene de ueris præmissis uera sequentur,
Et formæ ratio sensu fallace carebit,
In quo te uideo doctum fœliciter esse.

Nam nisi doctus in hac uoluisses arte uideri,
Falsus & attenda sine mente per omnia mendax,
Non ad eò fœdas potuisses iungere uoces,
In quibus inuertens uerbis benedicta malignis
Illa mihi tribuis, quæ nec per somnia uidi,
Nec uidisse uelim: nam quid sit ineptius unquam?
Quid magis absurdum? quid possit uanius esse?
Quam, quas insidias uelut argumenta locasti.
Nam licet & pestes & lernas esse malorum
Hæreticos dicam sectantes dogma Lutheri:
Non tamen idcirco sum tales esse professus,
Quòd Schmidlinus eos concordés uiuere dicat:
Sed quod ab antiquis patribus diuersa petentes
(Ut supra docui) multi noua multa sequantur.

Sic quoq; nec dico, nec scriptis testor in ullis,
Propterea mundum falsum debere teneri,
Quòd scribat mundum falli debere Lutherus:
Si uerò mundus falli desideret ultrò,
Tunc ego concedo rectè dixisse Lutherum,
Qui canit & falli mundum gaudere fatetur.
Possè tamen falli mundum res ipsa docebit,
Si bene perpendas, quam clarus in arte magister

Decepit

Vuolfmertz.

Decepit miserum sua per noua dogmata mundū,
Quod tres continuo dicebant ordine uersus.
iam de Schmidlino (si uis modò uera sonare)
Constitues tali factam ratione figuram :
Schmidlinus scribit concordēs esse per omnes
Articulos fidei, qui præceptore Luthero:
Contra Pontificis caput: ortum dogma sequuntur:

Vide carmen Abs
basini Viē
steffanides
dicatum.

Ergò

Schmidlinus pro falso debet haberi,
Qui (quia falsa sonat) uero contraria dicit,
Et scribit placidam concordēs ducere uitam:
Quos suprà docui iactantes dogma Lutheri
Secum de fidei primis contendere causis.

Hæc tibi scribebam calamo currente per illum,
Qui solet à manibus mihi sedulus esse minister:
Non quòd ego dignum te uersibus esse putarem,
Sed magis ut scires res plenas esse laboris,
Et sibi coniunctum magnum discrimen habere,
Si tentes stimulos nudis inuadere pugnis,
Aut temerè uiuo setas auferre Leoni.

Nam quæ scripta tuis oppono carmina nu-
gis,

Nil aliud faciunt, quàm quod mirantur ineptos
Et nimis è rauco latratus ore profectos:
In quibus haud dubiè genuinum frangere possis,

Contra stū
mulum cal
citrare.
Leonem
vadere.

Spongia Han. Contra

In foelix
cliens cui
et. ix. patro
mus contis
gis.

Si patrocinio fabrum tuere clientem.
 Nunc igitur cessabo tui Vuolfgange misertus
 Orans atq; rogans, ut ad hæc mea scripta uocau
 tis

Non una
manu cape
re.
Gallus uin
ctus.
In laqueos
lupus.
Aratro
isaculari.

Discipulis ratio Satyræ monstretur et ordo:
 Sicut nuper eas contra mea carmina nugas
 Monstrabas pueris proponebasq; legendas:
 Nunc (inquam) cessabo tui Vuolfgange misertus:
 At tibi (si posthac perrexeris esse molestus)
 Non leuis à nostris prodibit machina castris.
 Quippe, quod in uulgo passim proverbia dicunt,
 Sic ego te strictum manibus tractabo duabus,
 Ut ueluti gallus superatus discere possis
 Quid sit in aduersum conuitia dicere uatem:
 Nempe docebo lupum laqueis ad retia ductum,
 Quam temerè fuerit misso iaculatus aratro,
 Qui sibi iumento proprio tot damna parauit.
 Non etenim current pedibus mea carmina se
 nis

Suo iumen
to malum
accersere.

Que uel gesta ducum uel Regum prælia dicunt:
 Sed pater Archilochus positas in carmine Divas
 Inq; tuos uultus lethalem uertet Iambum:
 Teq; Lycambæo traiectum pectora telo
 Vulturibus tradet coruisq; uolucris escam,
 Neue tue mortis possit clam dedecus esse,
 Tale tuo faciet scriptum de funere carmen

Vuolfmertz.

Vt Thebis heros Vuolffgangus Martius esset,
Ipse sibi mortem sua per conuitia fecit:
Vos autem uolucres eius ne tangite corpus,
Nam fluit è facto Nessæus uulnere sanguis,
Sic igitur uiuas, ut te benè uiuere dicam,
Aut: si more tuo furiarum semina spargis
Tempus ad hoc uiuas, quo carmine facta secundo,
Et mea scripta tuis iterum contraria nugis
Edita conspicias, sed non furiosus ab illis:
Quis tibi sum posthàc scripturus: uersibus extes.
Namq; ualet tantum depictum numen Iesu
Aedibus in nostris, ut te Vuolfgange per istos
Aut alios uersus furiosum reddere possit.
O utinam uerò reliquis sapientior esses,
Et coleres sacris mysteria debita Misis,
Quas habet à Domino Romana potētia Christo.

Suspende
te, ut sis
Thebis ses
mideus,
Epitaphiū
Vuolfmertzij.

FINIS.

E 2 EPON

SPONGIA M.
HANNARDI GAME-
RII ADVERSVS CRAS-
SAS INSVLSISSIMI IACOBI

Andreae Schmidlini asper-
gines.

Ve rectius
ista multis
in locis in-
telligatur
Sacyra,

Schmidlin
significat
latinis fas
brum ferz
tarium.

Musca im
probitas.
Umbram
suum me-
tuit.

Ne capra
contra leo
nem. Cuni
culis oppu-
gnare.

Flamo tres
sis.

Post mea de ludi scelerato facta magi-
stro
Carmina per iustas se defendentia can-
sas:

Rursus ad arma uenit belli temerarius auctor,
Meq; laceffitum Schmidlinus dente minaci
Prouocat ultori, uelut improba musca timendus.

Non quod collatus cum musca debeat esse,
Qui quandoq; suam refugit perterritus umbrã,
Et metuit pictos, ceu uiuos dama, leones:
Sed quod ab occulto me sepius impetat antro,
Haud secus ac uinctus canis oblatrauerit hosti,

Quem procul iratus uexantem conspicit ire.
Non tamen hunc apello canem, quod, ut ora Mo-
losso,

Sic illi rictus aures ad utrasq; debiscant:
Sed potius quod tressis homo, quod uilior alga
Cercopum dominus sine relligione supersit,

Et iii-

Ieckel Schmidknecht.

<p>Et uiuat ficulnus homo, Venerisq; marito Vulcano famulus: qui flammæ semper edaci In fornace patris ficulnea ligna ministrat, Ipse suos libros & se passuros aduri, Ut tulit à lignis ficulnis scripta perire, Quæ sibi per multos Epicurus fecerat annos.</p>	<p>Cercopum chorus. Homo fis- culnus. Truncus ficulnus in utile lignū.</p>
<p>At tu: quando quidem minitari bella uideris Plurima committens patrijs incudibus arma: Dic, Schmidline, mihi qua pendet origine bellum? Quæ te causa mouet, qua post tu mille tuorum Funera uisa ducum uictus noua prælia tentas Amissurus adhuc numerum quem colligis istum?</p>	<p>Epicuri li- bri lignis ficulneis in- censis ex- usti. Schmidli- nus beanos</p>
<p>An uix dum satis est, quod te Bredebachius actum</p>	<p>rum pessis- ma substan- tia.</p>
<p>Filius atq; pater docuerunt esse beanum? Teq; coegerunt fractos amittere dentes: Quodq; resumpisti monstruosum ponere cornu? Esse parum censes quod habens ex arte colorem Et lapidum iactu Latomus tibi pingeret ora, In facieq; daret tumidas liuoribus offas? Pro nihilo ducis, quod totum sterneret agmen, Qui Staphylus nullo uestrorum latus ab ictu Nunc equitum turmas cum centurione fugauit: Nunc pedites domini metatos castra tyranni, Et pepulit totas fusa legione cohortes.</p>	<p>Cornutus Schmidli- nus. Staphyli fortitudo, constantia & patientia.</p>

Hic ille est Staphylus, qui per tot tela, per

ignes

F 3

Mille

Spongia Contra

Mille sub hæreticis rerum discrimina passus

Antiquæ fidei uerum seruauit honorem.

Hic ille est Staphylus, qui uos & uestra per
ofus

Dogmata, monstrauit positum sub melle uenenū,

Et fraudes uestrosq; dolos artesq; Pelasgas

Prodidit, atq; suo depinxit monstra colore,

Apoc. 13 Que septem capitum produxit bestia denis

Cornibus & pariter denis ornata coronis.

Hic ille est Staphylus qui te Schmidline ma
gistrum

Militiæq; ducem belli certamine uicit:

Sed bene uexatum spolijs insignis opimis

Schmidlinus Sub iuga cogendum uictor dimisit inermem:

nus & Staphylo Cur? quia Pelidæ magni Chironis alumno

seruatus, sed Therfites aliquis non esset cæsus honori.

cum igno- Et tamen: ut nullo geris ora notata pudore:

minia sub Hoc ignominie probraso nomine fretus

iugum mis- Indomitos oculos contra me tollis, & audes

fus. Periurum quassare caput, ceu percitus ira,

Smidlinus Exigeres magnas de nostro sanguine pœnas:

Therfites At dic quo merito? qua tu me fronte lacebis?

Oculi indo- Cur tua scripta meum traducunt impia nomen?

miti. Cur petis emissis infamem reddere libris?

Smidlinus Cur, uelut in uitijs capitali fraude seclustum,

uniuersarius. Ex Bauaris terris profugum me scribis abisse?

Me scrip

Ieckel Schmidknecht.

Me scriptis fateor contraxisse nefandis,
In quibus affirmas mendaci perfidus ore,
Quod sibi constiterit bene per sua scripta Luthe-
rus,

In quo Hæ-
nardus
Smidline
contradi-
xit.

Quodq; Lutherani litem per iurgia nullam
Diuersos animos à se reddentia ferrent:
Sed quod eis summè concordia facta placeret,
Qua traherent uitam sine mota lite quietam.

Hæc contra Staphylum ueluti quoq; plura,
locutus

Dicis & affirmas, quòd lis uos nulla fatiget,
Que fidei causa possit pendere uideri.

Concordia
Lutheran-
orum.

Hæc ais, hæc uerbis contra te scribis apertis,
Hæc canis, hæc toto mendacia spargis in orbe:
Sed quis crediderit tam clarè falsa tonanti?
Quis te uerarum rerum non senserit hostem?
Qui, quod apud cunctos manifestū cernitur esse,
Solut id esse negas, solus Schmidline repugnans
Pluribus, & contra multos stas solus inermis.

Quapropter fateor (nec enim uolo facta ne-
gare)

Vnus cong-
era multos

Quod tua scripta meam turbarint impia mentē,
Impulerintq; manus ad dandum uersibus orsum:
In quibus ostendi uerbis Schmidline disertis,
Quam tua cum ueris pugnant mendacia dictis,
Dum faber amotis tractans fabrilia flammis

Spongia Han. Contra

Prorsus inauditum uis persuadere uideri
Haud secus, ac cupias chalybi cōmittere gypsum,
Argilleq; uelis liquidam coniungere ceram.
Nam, quem perpetuò capitaliter odit echi-
nus

Prius echi Incipiet citius terrestris inire marinum,
ni duo ami Et prius è sola funis negetur arena:
etiam inez Quam monstrare queas, sectatos dogma Lutheri
ang. Inter se placidam concordem ducere uitam,
Cum uerò Schmidline scias, eum noueris
illos

De fidei primis grauitè contendere causis:
Cur mihi succenses? cur indignatus, ut hostem
Impetis emissi iactum minitatus aratri?
Aratro Quin magis ut fidum me collaudaris amicū?
iaculari, Qui, quod dissimulant alij pronuncio uerum,
Et doceo planè falsis te uocibus usum,
Quando Lutheranos concordem esse doceres.
Si tamen hoc adeò magnum scelus esse uide-
detur,

Vt non debuerim falsis opponere uera:
Parce mihi, Schmidline, precor: mihi parce, uel
ipso
Perde Lutheranos in quos conuitia dictans
Stringatur calamus, depromat lingua uenerum,
Et tua, quæ toties uerborum fulmina uibras,
Mitte

Ieckel Schmidknecht.

Mitte Lutheranus medios audacter in hostes,
Qui strictè domini defendunt scripta Lutheri.

Nam neq; te Staphylus, neq; te Bredeba-
chius urget,

Nec doctus Latomus tibi per sua scripta mole-
stus

Criminis esse reum propter mendacia dicit:
Sed, quos tu socios, collegas atq; Lutheri
Discipulos iactas, horum damnaris ab ore,
Horum iudicio fabrùm nequissimus extas
Perfidia plenas mandans incudibus artes.

Qui potiss-
simù Smid-
lino contra
dicant.

Si cupias igitur bonus & syncerus haberi,
Non mea contemnas de uestra carmina lite,
Non Latomi Staphyliq; libros, non oderis istud,
Quod mea uendenti fumos dat Spongia carmen:
Sed tibi sint odio, qui scriptis undiq; libris
Ostentant Domini germanum dogma Lutheri:
Quiq; Lutheranos cum schismate uiuere dicunt,
Non ueriti libris & uiua uoce docere
Te Schmidline planum, deceptoremq; nefastum
Fraudibus atq; dolis operam nauare struendis.
Hoc socius Gallus cristati nominis ales,
Hoc ait Illyricus, sed & hoc Amsdorffius inquit:
Quin Mansfeldenses comites testantur aperte,
Saxonieq; duces per publica scripta fatentur
Mendacem uerbis te liberioribus usum

Fumi uen-
ditor.
Schmidli-
nus est pla-
nus.
Vide Apo-
logiam Sta-
phyli, & no-
strum de
concordia
Lutheran-
orum car-
men.

Spongia Han. Contra

Prorsus ut ignoti contemnere dogma Lutheri.

Iam si, quod comites scribunt, Schmidline fa-
teris,

Et non esse negas, quod ait uox publica, uerum:

Immeritò nostræ dicis conuitia fame,

Immeritò nostrum maledicto lædis honorem,

Et facis indignum, qui me uis illa tacere,

Quæ produnt alij magnis uerissima libris:

At si fortè negas, quæ de te sparsa feruntur,

Cur furiose tuas in me simul euomis iras?

Cur petis in fontem? qui non nisi uera docente

Iam toties læsus mendacem carmine læsi,

Quin potius Schmidline duces, comitesq; fatigasti

Quin oneras grauibus propter conuitia libris

Illyricum Gallumq; tuum, patrisq; Lutheri

Discipulos alios? qui te scelerate molestant,

Impurumq; uocant propter mendacia fabrum,

Quæ plena tractata manu tam fortiter edis,

Quam uix perficerent operosi multa Cyclopes.

Non tamen offendor (cui mens est conscia re-

cti

Omnia per Christum cupiens tolerare libenter)

Nec, quæ multa iacis, propter conuitia turbor:

Sed magis admiror, quo tu nequissime uultu

Scribere sis ausus, quo possis ore fateri

Ex Bauaris terris me discessisse fugatum,

Boia

Ieckel Schmidknecht.

Boiariasq; domos & castra relinquere iussum

Deseruisse mei uenerandam principis aulam:

Non secus ac factio de crimine proditus essem.

*Ratio &
causa cons*

Qui tamen haec scribis, quo tecta colore pro
babis?

*scripser
Spongia.*

Quem poteris fucum tam foedis addere uerbis?

Vt non ex illis bipedum nequissimus unus:

Vt non haereticus uidearis pessimus esse.

Quare si bonus es, si non periturus es inter

Haereticos praeco, si non colis antra Cyclopum,

E quibus in sanctum mendacia fundis ouile:

Dic age, quis sparsor umori praefuit autor?

Quis fuit impulsor? quis facti deniq; suasor?

Quis fuit adiutor? per quem prolapsus in iras

Vindictae cupidus tentasti laedere famam,

Quam, licet inuitus, saluam Schmidline relin-

ques,

Tanquam dente meos coneris rodere dentes,

Quos ego morsuro labrum committere nolim.

*Dentem
dente rode*

Nam genus, unde mei deduco sanguinis ori-

tum,

Non habet autorem, qui nobilitate fabrili

Per scelus & uitium genti quaesuit honores:

Sed qui Gomerius per nomen clarus honestum

Integer & uerus pietatis cultor auit.

Laudatis studuit uirtutibus auctior esse,

*Gomerios
rum genus
& generis
auctor.*

Hoc

Spongia Han. Contra

Hoc fama constante docent quæ signa uetus
sto

Pluribus à seclis generi donata fuerunt:

Hoc etiam ueneranda probant, testantur, & ad
iunt

A proauis erecta meis penetralia Christo,
Quæ sub Camerij pagi ditione uidentur,
Et uictura manent nunquam deuicta per ullos
Hæstenus hæreticos, quamuis horrenda minati
Nuper in hanc patriam de uestris partibus irent,
Et cuperent sacras euertere funditus aras.

Iconoclas
ta.

Sed Deus egregiè nobis prospexit, & adfert
Quam promissit, opem pietati semper habendam:
Nam patriæ sanctos sic instaurauit honores,
Ut nusquam uideas, qui te Schmidline receptum
Aut uelit, aut cupiat nugas audire fabriles.
Vnde puto certè mihi te minus esse benignum,
Idq; dolere tibi, quod in hac nos parte quieto

alio

Ac animo prorsus fraterno uiuere noris:

Qui quasi terrarum domino sub rege Philippo,

Hæreticis longè propulsis atq; fugatis,

Post iræ stimulos optata pace fruamur.

Cur Smid
linus Han

nardo sic

infestior,

& quid ip

si dolcat,

At tibi tam clarè mendacia cusa tonanti

Ille meus princeps Boijs Albertus in oris

Dicat & exponat, si non deuinciar ipsi

Et cogar dominam remeare uocatus ad aulam,

Merces

Teckel Schmidknecht.

Mercedem pretiumq; ferens non uile laboris,
Tanquam cum domino praesens praesente morar.
rer.

Dicat adhuc idem dux illustrissimus, atq;
Testetur dominus Bauaris Albertus in oris,
An non ipse sui (quae puro constat ab auro)
Effigiem dederit, per quam minus immemor es-
sem

Officij dominiq; mei, quem fidus amaui,
Quem mihi perpetuo dominum uenerabor ama-
tum,

Quem sine fine colam: dum spiritus hos reget ar-
tus,

Dum fuerit uestris Romana potentia sectis,
Non secus ac extat contrarius ignibus humor.

Haec, ueluti scribo, dominus meus esse fatetur,
Deq; suis unum me non negat esse ministrum,

Sed negat ex aula me discessisse fugatum
Pluribus in scriptis, quae consignata sigillo

Atq; ducis proprio mandato iussa notari
Testantur planeq; docent te falsa locutum,

Quando tibi sceleris patrati conscius esses,
Et caneres aulam me deseruisse coactum,

Aut abiisse uelut propter peccata scelestum.

Praefectus nostrae Gulielmus Leschius aulae,
Et qui scripta ducis uigilanti cura tuetur

D. Guliel-
mus Lesch-
Praefectus
aulae Baua-
ricae,

Eckius

Spongia Han. Contra

D. Simon Eckius ille Simon pius & doctissimus idem:
Eckius Cæ Sic quoq; consilijs certissimus Hundius auctor,
cellarius. Sic Barbingerus iuris legumq; peritus,
D. Vigus Et secreta fouens pietatis amator Erasmus
leus Hun- Vendius in Boijs clarissima lumina terris:
dius.
D. Ono- Et post hos alij pro me testantur & aiunt
pbrius Bar Te satis incautis mendacem uocibus usum,
bingerus. Cum loquerere mihi dilectam principis aulam:
D. Eras- Ob scelus admissum non posse uacare fugato.
mus Venz At quid ad hæc dices? quæ te Schmidline sce-
dius. lestum

Hos contra dominos mendacia cusa iuuabunt?
Sex ego produco non uanos ordine testes:
Sex ego produco: plures adducere possim,
Contra quos minimam non ausis tollere uocem.
Hos tamen idcirco uolui de nomine scriptos,
Ut tu, si bonus es scribas de pluribus uni,
Cuius iudicio si talis censere esse,
Qualis ego scurræ Schmidlini more uocabar:
Tunc fuero, talis ero, tum dicar talis haberi,
Qualem ego Schmidlinum testor debere teneri:

Prot. stat. Donec in Hannardum scribentis uerba negant
Hannardi. tem

Omnia, quæ scripsit, Schmidlinus uera probarit.
En iterum falsi conuictus crimine, fame
Amisse toties perdit Schmidlinus honorem.

Ergo

Ieckel Schmidknecht.

Ergo quid hic dices: an quod tibi dixerit alter?
An uerò (quod credo magis) scripsisse uolenti
Optima uisa tibi mendacia prima fuisse,
Quæ satis inflatas complerent obuia buccas?
Sed neutrum satis est: nam si sit dicere tutum,
Quæ de te populus non pauca referre solebat,
Vix mihi scripturo totus suffecerit annus,
Quomodo post thalamo data sacramenta iugali
Cum furti socia ludens Schmidline puella
Exiguam uiridis partem traduxeris æui.

Ille tibi (si falsa refert non omnia uulgus)
Illa tibi semper debebat adesse studentii
Directura tuas ad libri scripta lucernas
Sæpius ad mediam crissans operaria noctem:
Donec adulterij turgescens crimine uenter
Suaderet populo propter connubia dandam.
Is tuus à calidis hypocaustis antè minister
Accepto pretio pro coniuge duxit eandem,
Atq; suam cupiens ornare per omnia spartam
Crimen adulterij sub honesto nomine texit.

Hæc de te Schmidline refert non unus & al-
ter,

Sed plures homines: quos & scis dicere uerum,
Et quibus, ut multum ueracibus, omnia, credo:
Attamen in Satyris hæc crimina ponere nolim,
Nō quod uerum minus (quia sunt uerissima) dicam:

Sed

In hoc
Schmidli-
nus est pla-
nè Luthes-
ranus: nam
Lutherus
in concione
de sacramē-
to Matris
monij scri-
bit: si nolit
uxor, uenit
at ancilla.
Tomo. 6.
fol. 177.
Spartam
ornare.

200 21

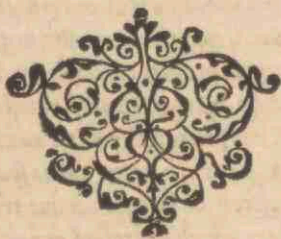
Spon. Han. contra Ieckel Schmid.
Sed quod in hereticos ea tantum scripta para-
rim,

Que contra dominæ scelerum mendacia sectæ
Romanos facili tueantur carmine ritus.

Sin posthac uideam: quod adhuc confido fu-
turum:

Vt famam nomenq; meum traducere pergas:
Tunc mea te reddent tam uiuo scripta colore,
Vt tibi post lectum carmen promittere possis,
Pro uero speculo te nostris uersibus uti,

FINIS.

DE ORIGINE
MONASTERII IN
MONTE S. STEPHANI PROPE

*Frisingam siti, quod nunc uulgo Vuien-
steffen appellatur.*

Pipinus Franciæ rex & imperator.
Anno Domini DCC. XL.

Qui fuerat Thetmons populis gen-
tilibus olim,
Pipinus Stephani nomen habere de-
dit.

*Is, quia perpetuò cum gentibus arma gerebat,
Ac in eo castris fecerat esse locum:
Exstructæ fanum coniunctum tradidit arci,
Templaq; sub Stephano martyre sacra locat.
Restat adhuc fanum uastarunt cætera gentes,
Pipino Gallis auxiliante suis.*

Corbinianus primus Frisingæ Epi-
scopus.

DCC. LII.

*Postmodò uir sanctus, qui Corbinianus habetur,
Frisinga factus præsul in urbe fuit.
Constituitq; sacros Benedicti nomine fratres,
Et titulum Christi de genitrice facit.*

Is fanum Stephani quandoq; subire solebat,
Et dare supremo uota precesq; Deo.
Fons superest hodiè, baculo quem fecerat ipse,
Historiam uitæ scripta legenda docent.
Hitto secundus Frisingæ epi-
scopus.

DCCC. XXX.

Post hunc Hitto fuit præsul diuinus ibidem,
Qui montis nomen clarius esse facit.
Præpositum siquidem cum senis fratribus illic
Collocat, ut sacris debita uota forent.
Egilbertus Frisingæ Episcopus de-
cimus septimus.

M. XXI.

Hinc & Egilbertus Frisinga præsul in urbe,
Præpositum Viti collibus esse iubet.
Et reditus amplos & ijsdem donat honores,
Sicut adhuc hodiè templa locata uigent.
Postmodò conspicuos Benedicti nomine fratres,
In montem Stephano transtulit ipse sacrum.
Et confirmato diuinos ordine fecit,
Non secus ac monachis iam data uita manet.
Horum diuitijs creuit donata potestas,
Factaq; Cœnobio copia prima fuit.

Cata-

Catalogus Abbatum.

M. XXXVI.

Primus in Abbatum numero Bernardus habetur, 1.

Qui prius in Seuna relligiosus erat.

M. XXXVIII.

Arnoldus sequitur, qui relligionis amator 2.
Instituit uitam sub pietate bonam.

M. XLI.

Tertius à primo pater & uenerabilis abbas
Dietfridus monachus iura ferenda dabat.

Qui senior factus donatos spreuit honores,
Officium cupiens deseruisse suum.

M. XLVII.

Post hunc Henricus succedens dicitur Abbas,
Cœnobiumq; simul per tria lustra regit.

Postmodò sponte sua monachis sua iurare misit,
Per uitæ cupiens tempora pace frui.

M. LXII.

Peringerus ab hoc præsul reuerendus habetur,

Qui sub Danubij flumine mersus obit.

L 2

M. LXV.

M. LXV.

Post hunc Hagano sequitur uenerabilis abbas,
Præfectus monachis per tria lustra bonis.

M. LXXX.

7. Henricus numero dicitur septimus abbas,
Iura tenens annos non sine laude duos.

M. LXXXII.

Erchangerus ab hoc Henrico proximus astat,
Qui malè Cœnobij dilapidauit opes.
Non benè prospexit, quia sunt incendia nota,
Quorum flamma sacras uastat auara domos.
Sic ut nil reliquum miserandis fratribus esset
Pauperie magnam sepe ferente famem.
Vnde Meginhardus Frisinga præsul in urbe
Nomen & officium deseruisse facit.

M. XCVI.

Hinc Pabo meruit titulo uenerabilis esse,
Quem iubet Henricus Cæsar abire loco:
Ac Erchangero delatum tradit honorem
Præfecto monachis sic, uelut antè, suis.
Hoc tamen extincto succedere Pabo uidetur,
Officijque simul sustinuisse uicem.

M. C. XVII.

Inde Meginhardus pater & uenerabilis abbas,
Præfectus monachis Cœnobioque fuit.

M.C.

M. C. XXXVIII.

Nobilibus generatus auis Sigmarus habetur, 11.

Qui fidus laceras reddidit auctor opes.

M. C. XLVIII.

Vnum Gunterus tantummodò rexerat annum, 12.

Motus ab officio cum sine laude foret.

M. C. XLIX.

Præficitur monachis clarus uirtute Rapotto, 13.

Qui uerè tanto dignus honore fuit.

Sed quia cæcutiens impar fuit ipse labori,

Fratribus Abbatis nomen onusq; dedit.

M. C. LXXII.

Sceptra Siboto capit, quamuis non utilis idem, 14.

Qui quoq; sponte sua sceptra relictâ uidet.

M. C. LXXIII.

Reinbotto sequitur, qui cum se cerneret ægrum 15.

Officio dignum se negat esse suo.

M. C. LXXXII.

Post hunc Alto fuit longè dignissimus Abbas, 16.

Doctus Cœnobio consuluisse suo.

At sub eo rapidas mittunt incendia flammæ,

Quæ faciunt ullas non superesse domos.

Postmodò sponte sua sibi tradita iura reliquit,

Donatis gaudens cedere posse bonis.

M. C. XCVII.

17. Hinc Eberharde duos uiginti rector ad annos
Cœnobio prodes consilioq; iuuas.

M. CC. XIX.

18. Hinc Meinhardus adest, qui quinque gubernat ad
annos,

Et post officium deserit ipse suum.

M. CC. XXV.

19. Post hunc Vlricus uix unum sederat annum,
Cum debet Christo præcipiente mori.

M. CC. XXVI.

20. Alter ab hoc Vlricus adest, qui redditus Abbas
Cœnobio partas sponte reliquit opes.

M. CC. XXVII.

21. Tertius Vlricus succedere cogitur abbas,
Sub quo Cœnobium funditus igne perit.

M. CC. LI.

22. Ysenricus erat, qui quarto rector in anno,
Cogitur officium deseruisse suum.

M. CC. LV.

23. De Tygurimensi ueniebat sede profectus,
Qui fuit Vlricus quartus in æde pater.

M. CC. LVI.

24. Hinc Loduicus adest, qui rexit quatuor annis,
Postmodò dat monachis scepra recepta
suis.

M. CC.

M. CC. LX.

Electus primus Conradus dicitur abbas 25.
Præsulis officium sustinuisse boni.

M. CCC. XI.

Nicolaus abbas per totum rexerat annum, 26.
Cum bene donato munere functus obit.

M. CCC. XII.

Ex hoc Heinricus concordia uoce creatus, 27.
De Tygurinensi sede profectus erat.

Post hunc eligitur Gualterus nomine præsul, 28.
Sed quando fuerit, dicere nemo potest.

M. CCC. XIX.

Conradus uero successit tertius illi, 29.
Post annosq; nouem cepit ad astra uiam.

M. CCC. XXVIII.

Conrado Conradus erat successor & isti, 30.
Austria per Chrenum nomen habere dedit.

M. CCC. XXXI.

Vir probus atq; pius, multa uirtute beatus, 31.
Marquardus cupidus religionis erat.

Instaurauit enim lapsarum commoda rerum,
Et simul inuentas prouidus auxit opes.
Sed tamen ob magnum Loduico Cesare bellum
Vna cum monachis pulsus & iste fuit.

Diraptisq; bonis lucra solus miles habebat:

Debebant monachi iure carere boni.

M. CCC. LXVII.

32. Succedit monachus quidam cognomine Pictor,

Qui perdit reliquas luxuriosus opes.

Amotus tandem Mallershonenſiarura

Incolit, ac Iſaræ flumine merſus obit.

M. CCC. LXIX.

33. Albertus quidam ſuccedit prodigus æquè,

Qui quoq; Cœnobio plurima damna dedit.

Amotus tandem non iuſtas concipit iras,

Appellando malam iudicis eſſe fidem.

Et ius obtinuit, ſed non poſſedit id ipſum,

Nam proficiſcendo mortuus antè fuit.

M. CCC. LXXVII.

34. Eius ſucceſſor Scheyrenſis in ordine frater,

Vlricus Mumpeck nomine dictus erat.

Is, quia Scheyrenſis paulò poſt redditur Abbas,

Reſtituit fidei credita iura ſuæ.

M. CCC. LXXVIII.

35. Boiariæ ductor curam Fridericus habebat,

Si queat antiquus fortè redire ſtatus.

Quarè præpoſitus, què tunc noua cella tenebat,

Venit, & amiſſæ reſtituuntur opes.

Non tamen ille diu, ſed tres modò præfuit annos,

Auctor

Auctor ut Abbati sint loca danda nouo.

M. CCC. LXXX.

Hinc Leonardus erat uenerando nomine clarus, ^{36.}

Nobilis & Christi relligione sacer.

Reddidit Abbatum, decus & renouauit honores,

Restituitq; sacros, quos decet esse, libros.

Diuim reliquias sed & ornamenta refecit,

Et quicquid fuerit laude uel arte prius.

Manibus ergo pijs Leonardi fausta precetur,

Quisquis spiritui uult dare iusta suo.

M. CCCC. XVI.

Qui fuit ante Prior Fridericus constitit Abbas, ^{37.}

Et male foeminea tactus ab arte perit.

Nam muliebri genus dedit eius toxica uentri,

Qualia leprosos reddere posse putes.

Vnde fit, ut primo uita defunctus in anno,

Desinat esse Abbas, desinat esse Prior.

M. CCCC. XVI.

Hinc Eberhardus adest uere uenerabilis Abbas, ^{38.}

Qui cura modicas sedulus auxit opes.

Frimus enim cingit rasos diademata crimes,

Dum iuxta capitis tempora mitra subit.

Emendat mores, & eo regnante probatur

Viuendi monachis regula danda suis.

Aedificando parat, quod, quae collapsa iacerent,

Sint erecta nouo conspicienda modo.

Hinc noua multa facit: dominis Abbatibus ædes,
Fratribus ut tuto nocte cubare queant.
Addit & ipse quibus refici bene corpora possint,
Et testudinibus templa uidenda bonis.
Hic, dum concilium Basileam uisitat urbem,
Cum reliquis missis debita sacra facit.
Curat ut in Kelhaim precio data uinea fiat,
Vinea quæ succos donat amara nouos.
Pluria patrauit, quæ uersu dicere non est,
Et quæ perpetuò non peritura uigent.
Det Deus æternus, trinus Deus, unus & ident,
Ut premat audaci sydera summa pede.

M. CCCC. XLVIII.

39. Doctus Ioannes & amabilis omnibus Abbas,
Præfulis officium præsidiumq; subit.
Largus erat multaq; simul pietate uerendus,
Ingenij ualuit uiribus usq; sui.
Is, licet incensam turbarint fulmina turrim,
Damnaq; Cœnobio plurima grandio daret:
Aedes, relliquias sed & ornamenta parauit,
Argento decorans signa sacrata suo.
Vina per austriacas cmit nascentia terras,
Hinc soluit uitæ debita iura suæ.

M. CCCC. LXXXI.

Mox Leonardus adest prudens simul atq; fidelis, 40.

Et bonus œconomus mente sagace pius.

Hic, licet aſtiduis morbis conſumptus agebat,

Cœnobio magnam contulit unus opem.

A fundamentis Abbatum tecta refecit,

Et ſtudit magnas ſurgere poſſe domos.

Postmodò complures cruciatus paſſus, ut ignem,

Officij rectè munere functus obit.

M. CCCC. LXXXIII.

Post hunc Chriſtophorus uir ualdè doctus habe- 41.

tur,

Eloquij ſtudijs & pietate ualens.

Absens eligitur, dum natas colligit uuas,

Præſectus monachis cogitur eſſe ſuis.

Postmodò ſponte ſua ſuſceptos ponit honores,

Exoptans ſtudijs clarior eſſe ſacris.

In quibus & titulum doctoris ſumpſit habendū,

Atq; professoris munera Doctor obit.

Hunc ſeruire uirum ſibi culta Bononia uidit,

Dum ferijt magnis ampla theatra ſonis.

In cella Mariæ, quæ ſit ſubiecta Caryntho,

Præco Dei populo pandit ad aſtra uiam.

Fratribus argenti magnam uim miſit & auri,

Et pariter magnas mors dedit eius opes.

His igitur meritis cælo digniſſimus auctor,

Ardua

Ardua sub pedibus conspicit astra suis.

M. CCCC. XC.

42. *Wuolfgangus sequitur dictus cognomine de
Nobilis & ueræ religionis amans. (Vucyx,
Fautor erat primisq; simul promotor ab annis,
Quilibet ut dicta sub pietate foret.
Nam quadraginta canoni seruiuerat annis,
Cum monachus sacra factus in æde foret.
Aedes restituit dicendus nomine sacras,
Organicisq; simul multa sonanda modis.
Porticus à pruna testudine redditur ampla,
Et per eum multe conficiuntur opes.
Post mortem monachis uestigia multa super sunt,
Per quæ conspicuè nouimus esse pium.*

M. CCCC. XCV.

43. *Præficitur cunctis alijs Antonius Abbas,
Egregia Christi religione pius.
Largus & ex omni rerum uirtute probandus,
Auxilium miseris præstitit usq; uiris.
Plurima Coenobio mansuetus dona dedisset,
Si non mouissent Boica bella duces.*

M. D. VII.

44. *Maxima Coenobij Benedictus debita soluens,
Vir sapiens magnam sorte ferebat opem.
Iustis fautor erat, sed erat peccantibus osor,
Antiquum cupiens instituisse modum.*

M. D.

M. D. XX.

Post hunc eligitur sacro numine præsul,
Nomina qui Thomæ nomine dicta tulit.
Ille quidem cupijt uarijs dare commoda rebus,
Sed fortuna sua uersat inane manu.

M. D. LIII.

Iracundus erat, sed mente domesticus idem, 45.
Qui bona Christophorus commoda ferre cu
Restituit sacras dormire uolentibus ædes, (pit.
Campanis turrim restituitq; suam.
Istius Anglopoli cernunt comitia mortem:
Det Deus æternæ pacis amore frui.

M. D. LXIII.

Cassparus Phrasius summè uenerabilis Abbas, 46.
Fratribus & monachis præficiendus erat.
Is uerè Phrasius, uerè reuerendus & idem
Dotibus ingenij conspicuusq; fide.
Quædam persoluit, quæ debita fecerat alter,
Restituit sano tecta nouanda suo.
Fecit ut in templo Christi pendentis imago
E cruce sit populo conspicienda pio.
Sub cruce discipulus quasi cernitur esse Ioannes,
Et genitrix miris anxia facta modis.
Hic etiam Phrasius stabulis bona tecta locauit,
Reddidit organicis signa sonanda modis.
Deq; nouo fecit, quos iam dant organa, cantus,

Deq;

1780041

Deq; nouo fecit, quæ domus omnis habet.
Et tamen ingentem diuerso tempore cladem,
In uarijs rebus per mala damna tulit.
Est bonus & summa cum religione colendus,
Doctus & Aonidum Pieridumq; decus.
Nil nisi præco Dei uerè caelestia curat,
Caelestis cælum sperat habere suum.
Bis senos docuit populum sermonibus annos,
Id quod adhuc hodiè, sic uelut antè, facit.
Qui bonus est, illi semper placuisse uidetur,
Qui malus est, illi non placuisse potest.
Doctus ut est, ita se doctis recreare putatur,
Ut pius est etiam sic iuuat esse pium.
Est uerè Phrasius numero perfectus ab omni,
Dignus ad æternos uiuere posse dies.

FINIS.

